

KAIJUTIN

2009

Lemmikkilinnut
Kaijuli ry

Kaijutin 2009

Päätoimittaja: Milla Koskinen
Taitto: kalleoksa.fi
Oikoluku: Mari Rusko
Paino: Vammalan Kirjapaino Oy

Kannessa avoparikaija Edith
Kuva: Mia Niemi

Tämän sivun kuvassa neitokakadu Cedril
Kuva: Eveliina Pätsi

Kaijutin-logo: Essi Laavainen
Nuorisotiimin logo: Ida-Emilia Kaukonen

SISÄLTÖ

Puheenjohtajan puheenvuoro	4
Koulutusseminaari lunasti odotukset	6
Ulkoilun riemua ilman rajoitteita	16
Dr Susan Friedmanin kanssa papukaijapsykologiaa opiskelemassa	22
Eläinlääkärissä: Ensiapu – mitä voit tehdä hätätilanteessa	28
Näkökulmia lintujen kasvatukseen	32
Kesäretki Ruotsiin	38
Nuorisosivut	42

Lemmikkilinnut Kaijuli ry

Hallitus 2009

Puheenjohtaja: Tiina Torikka, tinttu@kaijuli.fi, puh. 050-5529142
Varapuheenjohtaja: Jarkko Leppänen, admin@kaijuli.fi
Sihteeri: Jonna Heikkilä, sihteeri@kaijuli.fi
Rahastonhoitaja: Maarit Räinen, maami@kaijuli.fi
Jäsenvastaava: Maarit Räinen, maami@kaijuli.fi
Jäsen: Minna Mustonen
Jäsen: Otto Söderholm
Jäsen: Bia Hassel
Jäsen: Ida-Emilia Kaukonen
Varajäsen: Milla Koskinen

Muut toimihenkilöt

Media- ja sponsorivastaava: Leena Pätälä, leena.patjala@gmail.com
Tapahtuma-avustaja: Minna Mustonen
Kasvattaja- ja poikasrekisterit: –
Hoitorinki: Bia Hassel, hoitorinki@kaijuli.fi
Kirjastovastaava: Eveliina Pätsi, kirjasto@kaijuli.fi
Sijoitusrinki: Bia Hassel, sijoitusrinki@kaijuli.fi
Kaijulikauppa: Maarit Räinen, kauppa@kaijuli.fi
Nuorisovastaava: Jonna Heikkilä, nuorisotiimi@kaijuli.fi
Vuosijulkaisu: Milla Koskinen, vuosijulkaisu@papukaijat.net
Esitteet: Minna Majuri, esitteet@kaijuli.fi
Jäsenrekisteri: Maarit Räinen, jassenrekisteri@kaijuli.fi
Rahastonhoitaja: Maarit Räinen, rahastonhoitaja@papukaijat.net
Eläintensuojelu: Leena Glans, elainsuojeluvastaava@kaijuli.fi

Puheenjohtajan puheenvuoro

Taas on vuosi vierähtänyt, vaikka tuntuu siltä, ettei paljoakaan ole aikaa kulunut siitä, kun viimeksi kirjoittelin puheenjohtajan puheenvuoroa. Edellisen kirjoituksen pääaihe oli newcastlen tauti ja ne kaikki kauhut, joita kyseinen tauti oli keskuudessamme aikaiseksi saanut. Tauti on voitettu, mutta monet, joita aihe liippasi läheltä, muistavat varmasti asian vielä pitkään. Myös yhdistyksessä asia muistetaan, ja siitä syystä esimerkiksi lintupäiväsääntöjä on lievennetty vain vähän. Asiaa ei tietenkään kannata jatkuvasti miettiä, mutta kaikenlaisissa tapahtumajärjestelyissä pitää kuitenkin pitää mielessä lintujen turvallisuus.

Tämä kulunut vuosi taas toi tullessaan monia positiivisia asioita, niistä varmaan suurin tapahtuma oli papukaijojen koulutusseminaari. Saimme maailmankuulun papukaijojen kouluttajan Barbara Heidenreichin luennoimaan meille yhdeksi kokonaiseksi viikonlopuksi. Tapahtuman myötä pääsimme jopa valtakunnan pääuutisiin (seminaarista voit lukea lisää sivulta 6). Tämä seminaari on vain yksi niistä monista asioista, joita yhdistyksen aktiivit taustalla järjestävät, mutta kokoluokaltaan tähän mennessä suurin. Iso kiitos Milla Koskiselalle, joka jaksoi tehdä todella ison työn seminaarin toteuttamiseksi.

Tästä päästäkin aasinsillan kautta Millan ja hänen nykyisen miehensä Okin kesäisiin häihin, joissa oli mukana myös pieni Kajuli-porukka. Miltei 30 asteen lämmössä tanssivat häät olivat todella lämminhenkisen riemastuttavat ja kaikilla oli hauskaa.

Lisää "Kajuli-perhetapahtumia": syksyllä näki päivänvalon ihan ensimmäinen Kajuli-vauva, jonka vanhemmat tapasivat toisensa aikoinaan yhdistyksen lintupäivillä. Pikkuherra syntyi – mitenäs muuten – yhdistyksen perinteisen mökkiviikonlopun aikana 20.9.2009. Ehdotin tuoreille vanhemmille, että kaipa poika saa luonnollisesti nimen "Kaijus"... Ehdotus ei kylläkään saanut puoltavia mielipiteitä, vaan Walterihan pojasta sitten tuli.

Tuleva vuosi on Kajulin 7. toimintavuosi. Yhdistys on mennyt vauhdilla eteenpäin, ja erilaisia tapahtumia järjestetään kuukausittain. Uusimpana tapahtuma-aiheena ovat lajitapaamiset, joiden tarkoituksena on jakaa tietoa ja kokemuksia aina tietystä lajista lajin omistajille tai lajin hankintaa suunnitteleville.

Myös kasvattajatyöryhmä on tehnyt esimerkillistä työtä ja luonut kasvattamisen yleisohjeen. Ohje sisältää pesittäjän, kasvattajan ja jalostuksen määritelmät, yhdistyksen kasvattajalistalle pääsemisen kriteerit ym. Työryhmä on nyt toistaiseksi purettu ja kootaan uudelleen ensi vuoden aikana. Ryhmään toivotaan myös kokeneita kasvattajia, jotka antaisivat panoksensa ryhmän kehittämiseen.

Tässä on vain pieni osa kaikesta siitä, mitä yhdistyksessä tapahtuu. Tapahtumista ja muista yhdistyksen aktiviteeteista löytyy lisätietoa nettisivuiltamme www.kajuli.fi. Suunta on jatkuvasti eteenpäin, mutta ilman jäseniä yhdistyksen toiminnasta ei tule mitään. Onneksi jäsenmäärämme on jatkuvasti nousussa, joten jännityksellä jäämme odottamaan, joko 400 jäsenen raja menisi rikki vuonna 2010. Siihen pystytte vaikuttamaan kaikki te!

Toivotan itseni ja yhdistyksen puolesta kaikille hyvää loppuvuotta ja iloisia hetkiä lintujenne parissa!

Tinttu
PJ, Lemmikilinnut Kajuli ry

Ensimmäinen Kajuli-vauva Walteri Pärssinen.

Häähumussa Tiina Torikka, Milla Koskinen, Jussi Pärssinen, Oki Koskinen (takana), Minna Mustonen, Sabine Kurt, Sanne Pärssinen, Otto Söderholm (takana). Kuva Miikka Pihjalamäki.

Koulutus- seminaari lunasti odotukset

Teksti: Minna Majuri
Kuvat: Jarmo Tuutti

Miten papukaija opetetaan ajamaan polkupyörällä? Tai edes olemaan purematta kättä ja astumaan sille? Näihin kysymyksiin vastasi Kaijuli ry:n Suomeen kutsuma lintuihin erikoistunut eläinten kouluttaja – ja eläinten kouluttajien kouluttaja – Barbara Heidenreich Yhdysvalloista.

Viitisenkymmentä papukaijojen koulutuksesta ja käyttäytymisestä kiinnostunutta oli kokoontunut lintuineen Janakkalan Rantalahden leirikeskukseen toukokuun toisena viikonloppuna. Sekä ihmisiä että lintuja kouluttamaan oli saapunut Barbara Heidenreich, eläinten koulutuksen ammattilainen Yhdysvalloista.

Viikonloppu alkoi perjantai-iltana tutustumisella, saunomisella ja nuotion ääressä istuskelulla. Rohkeimmat rantasaunalla saunoneista kävivät pulahtamassa hyiseen pikku järveenkin!

Lauantai-aamuna kokoontuimme lintuinemme leirikeskukseen aulaan Barbaran luentoa kuuntelemaan. Lintuja oli kaikkialla – orsilla, olkapäillä, tuolien selkänojilla ja häkeissä pöydillä. Barbara oli hyvin vaikuttanut ja ilahtunut siitä, että linnut olivat lentokykyisiä ja vapaana. Hän totesi harvoin nähneensä vastaavaa, Yhdysvalloissa kun lintujen pitämiseen kuuluu yleensä myös siipisulkien lyhentäminen.

Leirikeskuksen aulaassa oli tiivis tunnelma.

Koulutusmenetelmänä positiivinen vahvistaminen

Barbaran opettama koulutusmenetelmä, positiivinen vahvistaminen (positive reinforcement), tarkoittaa toivotun käyttäytymisen vahvistamista palkitsemalla. Pienikin oikeasuuntainen edistysaskel palkitaan heti, jotta lintu ymmärtää minkälaista käytöstä siltä toivotaan. Palkintona käytetään jotakin, mistä lintu pitää niin paljon, että on valmis tekemään töitä saadakseen palkinnon. Positiivinen vahvistaminen perustuu vapaaehtoisuuteen – lintu toimii siksi, että se haluaa, ei siksi, että sen täytyy.

Palkitse herkuilla

Luontevia koulutuspalkintoja ovat linnun herkkuruoat. Pähkinät, auringonkukan- ja saflorinsiemenet, hirssi tai juusto ovat tyyppisiä papukaijojen herkkuja. Barbara vinkkasi, että koulutusnamit kannattaa pilkkoa pienien pieniksi muruiksi. Pieniä muruja saattelemaan lintu ei tule heti kylläiseksi eikä jää mutustelemaan palkintoaan pitkäksi aikaa. Kynnet kipeinä pilkoimmekin pähkinöitä ja auringonkukansiemeniä pienemmiksi. Kotioloissa pähkinöiden pienimiseen voinee käyttää vaikkapa mausteiden jauhamiseen tarkoitettua morttelia. Neitokakadujen omistajat pääsivät helpommalla – yksittäiset hirssinsiemenet kelpasivat kokonsa puolesta kouluttajalle ja makunsa puolesta linnuille oikein hyvin!

Oman lintusi lempiruokat saat selville tarkkailemalla, mitkä ruoat lintu syö ensimmäisenä. Jos linnulla ei vaikuta olevan mitään erikoisherkkua, voi palkintona käyttää sen normaalia ruokaa. Saat motivoitua lintua koulutussessioihin, kun poistat lempiherkut linnun normaaliruokavaliosta ja annat niitä vain koulutuksen yhteydessä. Motivaatiota voi kasvattaa annostelemalla päivän ruoat niin, että lintu on koulutushetken alkaessa hieman nälkäinen. Tämä voi olla tarpeen varsinkin, jos käytät palkitsemisessa linnun normaaliruokaa. Liian nälkäisenä lintua ei silti saa pitää – jos eläin ei nälissään pysty keskittymään muuhun kuin ruoan hotkimiseen, ei koulutuksesta tule mitään.

Hirssi motivoi neitokakadua.

Kouluttaminen on viestintää

Lintu ei ymmärrä puhetta samalla tavalla kuin ihminen, eikä uutta käyttäytymistä voi opettaa sille sanallisesti selittämällä.

Kouluttaminen on ihmisen ja eläimen välistä viestintää, jossa kouluttaja ilmaisee eläimelle sen ymmärtämällä tavalla, mitä toivoo sen tekevän. Viestintä on kaksisuuntaista – käyttäytymisellään ja eleillään eläin viestii, haluaako, ymmärtääkö tai uskaltaako se tehdä kouluttajan toiveen mukaan. Kouluttajan pitää osata lukea eläimen käytöstä, sillä sitä ei saa pakottaa eikä uhata. Oppiminen onnistuu parhaiten, kun koulutus perustuu eläimen vapaaehtoiseen valintaan ja haluun osallistua.

Kongonkaija Kultti harjoittelee häkin päältä kädelle astumista.

Tempu eivät ole itsetarkoitus. Helppojen tempujen opettaminen on kouluttamisen ja viestinnän harjoittelua sekä linnulle että kouluttajalle. Kouluttamisen on tarkoitus olla hauskaa ja luottamusta kasvattavaa yhdessäoloa.

Pienin askelin

Toivottu käyttäytyminen opetetaan pienin askelin (small approximations). "Baby steps, baby steps", kuten Barbara moneen kertaan totesi. Askelten pitää olla niin yksinkertaisia, että lintu pystyy suoriutumaan niistä helposti tai jopa sattumalta. Oikeasuuntaisesta toiminnasta palkitaan heti. Palkinto kertoo linnulle, että se on oikeilla jäljillä. Lintu oppii nopeasti, millaisesta käytöksestä palkitaan, ja palkitseminen vahvistaa käyttäytymistä. Jos lintu ei ymmärrä, mitä haluat sen tekevän, helpota tempua. Jos esimerkiksi opetat lintua lentämään kädellesi ja kasvatat etäisyyttä vähitellen, saattaa jossain vaiheessa käydä niin, että lintu ei ole valmis lentämään toivomaasi matkaa. Helpota tempua lyhentämällä etäisyyttä siihen, minkä lintu haluaa lentää.

Barbara käytti positiivista vahvistamista opettaakseen kongonkaija Kultia tulemaan häkin päältä kädelle. Kultti ei aiemmin ollut suostunut tulemaan kädelle, vaikka muuten olikin luottavainen ja kesy. Aluksi Kultti sai palkinnon siitä, että se ylipäänsä tuli käden lähelle. Sitten se sai palkinnon siitä, että kurotteli käden päälle namia tavoitellessaan. Seu-

raavaksi Kultti sai herkkupaloja, jos varpaat osuivat Barbaran käteen. Pieniä palkintoja tuli nopeasti jokaisesta edistysaskeleesta. Kun Kultti ensimmäisen kerran laittoi toisen jalkansa Barbaran kädelle, se sai oikein erityisannoksen herkkupaloja, että varmasti ymmärsi, minkälaisella toiminnalla herkkuja ansaitaan! Omistaja jatkoi kouluttamista positiivisella vahvistamisella, ja viikon kuluttua seminaarista sekä Kultti että sen villimpi lajitoveri likku olivat molemmat oppineet astumaan kädelle reippaasti.

Ensimmäinen askel uuden käyttäytymisen opettamisessa voi olla sattuman hyödyntäminen. Esimerkiksi kun opetin undulaattiani vilkuttamaan jalallaan, aloitin opettamalla linnun tarttumaan jalallaan lähelle työnnettyyn sormeen. Vilkutuksen sain alkuun niin, että jätin sormen vähän liian kauas niin, ettei lintu saanutkaan siitä kiinni vaan heilutti jalkaansa ilmassa.

Vahviste

Toivottua käyttäytymistä välittömästi seuraava palkinto on positiivinen vahviste (positive reinforcer). Vahvisteen antamisessa pitää aluksi olla nopea. Lintua pitää tarkkailla koko ajan ja palkita välittömästi oikeasuuntaisesta käyttäytymisestä. Tämä vaatii kouluttajalta keskittymistä ja eläimen käyttäytymisen seuraamista sekä herkkuväristä käden ulottuvilla. Barbaralla olikin koko ajan kätensä kätöksissä kourallinen koulutusherkkuja.

Vahvisteen eli pienten murusten lisäksi palkit-

semiseen käytetään jättipottia (jackpot). Jättipotti tarkoittaa mahtiannosta herkkuja silloin, kun lintu toimii erittäin hienosti, oivaltaa jotakin oleellista tai ylittää itsensä muuten vaan uutta käyttäytymistä opetellessaan. Jättipotin tarkoituksena on viestiä eläimelle, että juuri tämä käytös on sitä mitä toivotaan! Voit tarvittaessa lahjoa lintua näyttämällä herkkuja avoimesti, jos lintu ei vaikuta innostuvan pienistä herkkumuruista. Lahjontaa voi käyttää alkuvaiheessa, mutta jatkossa sitä pitäisi välttää. Vähitellen, kun lintu oppii oppimaan, voit pidentää aikaa, jonka kuluttua se saa palkinnon. Siltana (bridge, bridging stimulus) toivotun käyttäytymisen ja palkinnon saamisen välillä voit käyttää kehuja tai vaikka naksutinta. Lintu ei oletusarvoisesti ymmärrä esimerkiksi sanan "hyvä" merkitystä, mutta oppii yhdistämään sanan palkintoon, jos kehusanaa ja palkintoa käytetään johdonmukaisesti yhdessä. Silan tarkoitus on viestiä eläimelle "teit oikein, kohta saat palkinnon".

Kun lintu on oppinut tempun hyvin, vaihtelevahvistetta (variable reinforcement). Vaihtelu pitää opitun käyttäytymisen vahvana, koska lintu ei rutinoitu saamaan aina samaa palkintoa. Toissijaisina vahvisteina voit käyttää erilaisia ruokia, rapsutusta, huomiota, leikkimistä – mitä vain mistä lintusi pitää.

Kohde ja vihje

Kohde (target) on keskeinen käsite eläinten koulutuksessa. Kohde voi olla esimerkiksi kepin nokassa oleva pieni pallo, jota eläin oppii seuraamaan ja koskettamaan kuonollaan tai nokallaan. Kohteeseen liittyy palkitseminen – tulemalla kohteen luokse ja koskettamalla sitä eläin saa palkinnon.

Barbaran mukaan lintujen koulutuksessa hyvä kohde on nyrkki. Nyrkki on aina mukana ja sen sisään voi piilottaa herkkupaloja. Barbara tuumi, etteivät kädet riitä, jos pitäisi linnun, käsieleiden tekemisen ja herkkupalojen lisäksi vielä pitää käsissään pom-pulapäästä keppiä.

Lintu oppii helposti seuraamaan nyrkkiä katseellaan ja esimerkiksi lentämään tai tulemaan nyrkin luokse makupaloja saamaan. Linnun istuessa orrella vie kohde linnun toiselle puolelle niin, että lintu joutuu ottamaan pari askelta käteesi päin saadakseen namia. Vie sitten kohde toiselle puolelle lintua, joka ottaa taas pari askelta saadakseen namia. Lintu hoksaa nopeasti, mistä on kyse.

Kokeilin kohteen opettamista omille undulaateilteni heti seminaarista palattuani. Olin tietämättäni jo aiemmin opettanut niille kohteen seuraamista, sillä olin houkutellut linnut napsimaan siemeniä etusormen ja peukalon välistä. Yhdessä illassa linnut oppivat, että nyrkkiä seuraamalla saa namia.

Pähkäilyn jälkeen Janina oivaltaa, mitä helistimellä pitää tehdä!

Nyt voin helposti arvioida lintujen motivaatiota näyttämällä niille nyrkkikohdetta. Jos kohde ei herätä minkäänlaista kiinnostusta, ei kannata yrittää kouluttaa lintuja sillä hetkellä.

Vihje tai aloitusmerkki (cue) on ääni, ele tai tapahtuma, jonka havaitessaan eläin tietää, mitä kannattaa tehdä saadakseen positiivista vahvistusta! Koulutuksen aluksi eläin ei tiedä, mitä vihje tarkoittaa eikä osaa yhdistää vihjeeseen tiettyä käyttäytymistä. Eläin oppii vihjeen tarkoituksen koulutuksen aikana, kun vihjetä ja palkintoa käytetään johdonmukaisesti. Vihjeitä muodostuu luontevasti esimerkiksi niistä liikkeistä, joita teet käsilläsi ja sormillasi lintua kouluttaessasi.

Miltä koulutettavana oleminen tuntuu?

Havainnollistaakseen positiivista vahvistamista Barbara koulutti vapaaehtoisia "koehenkilöitä" yleisön joukosta. Positiiviseksi vahvisteeksi sovittiin taputus. Yksi taputus tarkoitti jatkuvaa vahvistusta, namin murua. Kunnan aplodit tarkoittivat jättipottia. Jos kättentaputusta ei kuulunut, toiminta ei ollut oikeansuuntaista. Koehenkilö poistui huoneesta ja Barbara selitti yleisölle, mikä temppu koulutettavan pitäisi tehdä. Sitten koulutettava käveli sisään ja pelkästään käsiä taputtamalla Barbara ohjasi koulutettavaansa tekemään halutun tempun.

Kultaposkiamatsoni Rambon omistaja Janina oli ensimmäinen koulutettava. Hänen tehtävänä oli noukkia tietty helistin pöydältä ja laittaa se takanaan olleeseen ruokakuppiin. Nostellessaan pöydällä olevia esineitä, Janina otti sattumalta oikean helistimen käteensä ja sai heti raikuvat aplodit. Seuraavaksi hänen piti laittaa helistin purkkiin. Yleisöä nauratti, kun Janina-parka ei aluksi lainkaan ymmärtänyt, mitä helistimellä on tarkoitus tehdä. Hän kokeili ravistelua, vaihtoi esinettä ja yritti kuumeisesti keksiä, mitä helistimellä oikein pitäisi tehdä. Lopulta helistin meni ruokakuppiin ja Janina sai mahtavat aplodit.

Opimme koulutussessiosta, miten tärkeää on pilkkoa haluttu temppu pieniin askeliin ja vahvistaa positiivisella palautteella heti, kun käyttäytyminen on toivotun suuntaista. Huomasimme myös, että sekä koulutettavat että yleisö oppivat – ensimmäisellä kerralla kaikki olivat yhtä pihalla. Seuraavan koehenkilön kanssa kaikki jo tiesivät, miten kouluttaminen etenee. Näin käy myös lintujen kohdalla – ne oppivat nopeasti positiiviseen vahvistamiseen perustuvan koulutuksen jujun.

Huomasimme, miten vaikeaa on ilman puhetta saada toinen olento ymmärtämään, mitä pitää tehdä, vaikka harjoituksessa olimme sentään samaa eläinlajia. Koulutussessio jäi mieleen myös viihdyttävänä ohjelmanumerona vaikkapa pikkujouluihin.

Linnun elekieli

Positiiviseen vahvistamiseen perustuvassa kouluttamisessa kouluttajan täytyy ymmärtää linnun elekieltä. Tärkeitä tunnistettavia viestejä ovat innokkuus, pelokkuus, kylläisyys ja tietenkin puremisaikheet.

Lintu viestii kehollaan – eleillä, vartalon asennoilla, silmillä, nokalla, höyhenten asennolla. Barbaran näyttämiä videoita katsoessamme saimme todeta, että osa eleistä on samantyyppisiä kaikilla papukaijoilla, mutta useat eleistä ja asennoista näyttivät olevan lajikohtaisia. Katsoimme videopätkiä eri papukaijoista ja erilaisista eleistä. Eräässä videopätkässä sinikelta-ara pörhisteli höyheniään. Osa yleisöstä arveli aran haluavan rapsutusta, toiset taas tuumivat, että ara ei halua rapsutusta. Ne, jotka omistivat aroja, taisivat parhaiten ymmärtää, mitä videon ara yritti viestiä.

Kiinnostunut lintu katselee herkkupalaa ja nojautuu kouluttajan tai herkkupalan suuntaan. Lintu kuikulee ja kurottelee nähdäkseen tai ylittääkseen paremmin. Lintu voi vaikkapa tarttua nokallaan käteen ja vetää käden lähelleen saadakseen palkintonsa. Pelkoa ja epäröintiä ilmaisevat eleet on syytä tunnistaa ettei tule pakottaneeksi tai pelottaneeksi lintua. Epäröivä lintu nojaa vartalolleen pois pelottavasta kohteesta. Liian pelottavasta tilanteesta lentokykyinen lintu tietenkin lentää pois, jos pakeneminen vain on mahdollista. Kauhuissaan oleva lintu istuu orrellaan pitkäjäkkaena ja ohuena, höyhenet tiiviisti vartaloa vasten, silmät pyöreinä. Jos huomaat linnun vähänkin epäröivän, kun vaikkapa tuot kättäsi sen lähelle, lopeta lähestyminen ja vie käsi pois päin. Jos näet pelkoa tai kauhua, keskeytä se mitä olet tekemässä ja mieti, miten voisit toimia toisin.

Aggressiota viestivät eleet kannattaa tunnistaa jo oman turvallisuutensa vuoksi. Niskan ja päälaen höyhenistä näet pieniä merkkejä aggressiivisuudesta jo kauan ennen varsinaista uhittelua. Varhainen aggressiivisuutta viestivä ele on "uppiniskainen" asento, jossa niskan höyhenet ovat kohollaan samalla kun otsan höyhenet ovat länässä.

Nokan availu tai nokka avoinna alaviistoon hyökkäminen ovat merkkejä voimakkaasta aggressiivisuudesta. Kouluttaessa ei pitäisi joutua tilanteisiin, joissa lintu joutuu käyttämään näin vahvoja eleitä saadakseen sinut ymmärtämään viestinsä.

Barbaran keino puremista välttymiseen oli tarkkuus ja nopeus. Jos lintu haaveili nokan käytöstä, hän huomasi tilanteet erittäin nopeasti ja siirsi aina rauhassa kätensä ja samalla herkkupalan pois linnun ulottuville. Barbara kertoi, että hyvin harvoin vastaavia seminaareja pitäessään hän näkee yhtä vähän aggressiota kuin täällä. Hän arveli aggressioiden puuttumisen johtuvan siitä, että lintumme ovat lentokykyisiä. Kun lintu voi paeta ikävästä

tilanteesta lentämällä, sen ei tarvitse hyökätä. Lentokyvyyttömän linnun pakottaminen ja ahdistaminen on helpompaa, koska lintu ei pysty poistumaan tilanteesta.

Kouluttajan kannattaa tunnistaa, milloin lintu alkaa olla kylläinen. Kylläinen lintu mupeltaa herkkupalaansa pitkään ja hartaasti, pyyhkii tomerasti nokkaansa orteen tai alkaa puuhailla omiaan. Tässä vaiheessa koulutus kannattaa lopettaa, koska lintu ei ole kylläisenä enää yhtä motivoitunut osallistumaan. Barbara totesi, että linnuille kannattaa opettaa nopeaa reagointia. Jos lintu ei vastaa merkeihisi nopeasti, pidä pieni tauko ja kokeile hetken kuluttua uudelleen. Motivoitunut lintu toimii nopeasti saadakseen herkkuja, kylläinen lintu puolestaan vitkastelee ja voi oppia hitaaksi reagoimaan.

Tarkkailemalla linnun kiinnostusta ja aktiivisuutta pystyt myös ajoittamaan koulutushetket oikein. On turha yrittää kouluttaa lintua, joka köllöttelee uneliaana päivätorkkuillaan. Hyvä hetki kouluttamiseen on, kun lintu on aktiivinen ja virkeä.

Negatiivinen rankaiseminen

Seminaarissa Barbara puhui myös rankaisemisesta ja siitä, miten vaikeaa ja haitallista se on. Hän muistutti, että rankaiseminen on jotakin sellaista, jota lintu pitää epämiellyttävänä. Rankaisu lisää aggressiivista käyttäytymistä – otteilla on taipumus koventua molemmin puolin. Rankaisu ei kerro eläimelle mitä sen pitäisi tehdä, ja jotkut rankaisumuodot, kuten huutaminen, saattavat olla linnun mielestä jopa palkitsevia. Ei ole hyvä, jos lintu liittyy omistajaansa epämiellyttäviä asioita ja tapahtumia.

Ainoana eläinten koulutuksessa hyväksyttävänä rankaisumenetelmänä Barbara piti aikalisää (time-out). Aikalisa on negatiivisen rankaisemisen muoto. Ideana on, että eläimeltä otetaan hetkeksi pois mahdollisuus positiiviseen vahvistamiseen. Aikalisa koulutuksen aikana otetaan niin, että kouluttaja lopettaa hetkeksi eläimen kanssa työskentelyn. Kouluttaja voi esimerkiksi kääntää selkensä, kävellä pois tai kääntää huomionsa pois eläimestä. Aikalisan ei tarvitse kestää kuin muutama sekunti, mutta sen pitää tapahtua heti, kun eläin on tehnyt jotain ei-toivottua.

Aikalisa toimii vain, jos eläin haluaa tarjolla olevaa ”porkkanaa”. Tarkoituksena on opettaa eläimelle, että epätoivottu käytös johtaa hetkelliseen hauskanpidon loppumiseen.

Saunaa, perinneruokaa ja kuuluisia suomalaisia

Tiiviin ja antoisan luentopäivän jälkeen illan ohjelmassa oli suomalaiseen tapaan saunomista. Barbara oli hieman lupailut tulevana saunaan. Hänelle näytettiinkin johdannoksi muutama taitettu tallenne YouTubesta. Kuvamateriaalit nähtyään Barbara jostain syystä kuitenkin peräännyt saunomisaikastaan! Ilmeisesti kuvat punoittavista, alastomista, toisiaan risukimpuilla piiskaavista ihmisistä saivat hänet epäilemään saunomisen mielekkyyttä! Illanviettoon rantasauunan takkatupaan hän kuitenkin lähti reippain mielin, kun lupasimme, että saunaan ei tarvitse mennä eikä kukaan ole alasti. Barbara saikin rautaisannoksen perinneruokaa ja Suomisivistystä – takassa paistettua makkaraa oluen kanssa nauttiessaan hän sai tietää, että Joulupukki, Jeesus ja moni muukin historiallisesti merkittävä henkilö on suomalainen...

Huimaa medianäkyvyyttä

Seminaari ja Kaijuli ry sai kerrassaan kiitettävästi medianäkyvyyttä. Perjantaina Jarkko Leppänen oli valkokakadunsa kanssa aamu-tv:ssä, hämeenlinnalainen paikallislehti haastatteli Barbaraa ja muutamia seminaarin osallistujia. Medianäkyvytemme huipentui upeasti sunnuntaina TV1:n pääuutislähetykseen, jossa näytettiin Barbaran haastattelu ja kuvia seminaarista.

Seminaarin mediatähti oli itseoikeutetusti mainio kultapokiamatsoni Rambo. Rambo lenteli villisti ympäriinsä, mutta jaksoi myös keskittyä pitkään ja innokkaasti temppujen opetteluun ja opetuslintuna olemiseen. Tv:ssä Rambo esitti oppimiaan temppuja Barbaran haastattelun lomassa. Oli aivan mahtava seurata, kuinka Barbara sai Rambon lentämään kohti kuvaajan olalla keikkunutta tv-kameraa. Rambo lensi epäroimattä juuri sinne minne piti – suoraan kameraa päin ja yläviihstoon Barbaran kädelle.

Upea seminaari sai vielä hauskan päätöksen. Barbaran lopettaessa esityksensä sunnuntaina hän sai raikuvat aplodit pitkään rauhassa istuneilta kuulijoilta. Siitäkös linnut riemastuivat lentämään, ja vähän aikaa yllämme lensi monilukuinen parvi isoja ja pieniä vihreitä, harmaita, keltaisia, valkoisia ja punaisia lintuja. Barbara oli riemuissaan, ja meistäkin tuntui, että seminaari sai arvoisensa lopun!

Hämärässä saunatuovassa maisteltiin makkaraa ja kerroititiin juttuja tarunhohtoisista suomalaisista.

Positiivinen vahvistaminen tiivistetysti

Positiivinen vahvistaminen on ammattimaisten eläinten kouluttajien käyttämä menetelmä. Barbara totesi, että jokaiseen koulutettavaan eläimeen pitäisi suhtautua niin kuin se olisi vaarallinen miekkavalas – keskity siihen, mitä olet tekemässä ja lue eläintä niin, ettei eläin tunne oloaan uhatuksi etkä itse tule purruksi.

- Käytä palkintona jotakin, mistä lintu erityisesti pitää ja minkä eteen se on valmis tekemään töitä.
- Käytä jatkuvaan vahvistamiseen pieniä herkkumuruja, säästä jättipotti ansiokkaaseen oppimiseen tai huomattavaan edistysaskeleeseen.
- Opetta tempu pienin askelin. Joudut itse miettimään, mitkä vaiheet tarvitaan toivotun käyttäytymisen opettamiseen.
- Palkitse lintu pienestäkin edistymisestä. Älä odota, että eläin hoksaisi uuden tempun kerralla.
- Jos lintu ei ymmärrä, mitä haluat sen tekävän tai ei uskalla tehdä temppua, helpota temppua ja palkitse siinä onnistumisesta. Helpota temppua niin kauan, että sen tekeminen onnistuu.
- Kouluta vain, kun lintu on kiinnostunut ja innokas.
- Keskity. Tarkkaile lintua ja omaa käyttäytymistäsi.

- Keskeytä se, mitä olet tekemässä, jos lintu näyttää pelokkaalta tai huolestuneelta.
- Älä pakota tai pelota lintua. Positiivinen vahvistaminen perustuu vapaaehtoisuuteen.
- Anna linnun mutustella herkkupalansa rauhassa, odota kunnes se on valmis jatkamaan.
- Kouluta nopeaan reagointiin.
- Lopeta, kun lintu alkaa vaikuttaa kylläiseltä tai kylästyneeltä.
- Sinä opettelet ja opit kouluttamaan – todennäköisesti se tuntuu aluksi hieman vaikealta!
- Lintu opettelee ja oppii – todennäköisesti se tapahtuu hyvin helposti, jos vain osaat kouluttaa!

Lähteet

Barbara Heidenreichin luennot Papukaijien käyttäytyminen ja koulutus -seminaarissa, 8-10.5.2009, Janakkala.
Barbara Heidenreich: Good Bird, Avian publications, 2004.
Barbara Heidenreich: The Parrot Problem Solver, T.F.H Publications, 2005
Barbara Heidenreich: Parrot Behaviour and training - an introduction to training, DVD, 2006.

Lemmikkilinnut Kaijuli ry tarjoaa jäsenilleen

PAPUKAIJOJEN

KÄYTTÄYTYMIS- JA KOULUTUSSEMINAARIN

Seminaari järjestetään Lahdessa Siikaniemen kurssikeskuksessa

27.–29.8.2010

la ja su klo 9–17

Seminaari koostuu sekä luennoista että ohjatuista harjoituksista lintujen kanssa. Luennoijana ja valmentajana toimii Barbara Heidenreich.

Seminaarin hinta on 75 €/jäsen (alle 12-vuotiaat puoleen hintaan). Varaus vahvistetaan maksamalla 25 euron varausmaksu, jota ei palauteta (poikkeuksena todistetut sairastapaukset tai jos peruutus tapahtuu yhdistyksen tai luennoitsijan puolelta). Enimmäisosallistujamäärä on 60.

Kurssikeskuksessa on mahdollista majoittua pe–su. Majoitus on 2–6 hengen huoneissa. Majoituksen hinta täysihoidolla on 50 €/vrk (alle 12-vuotiaat puoleen hintaan). Ilman majoitusta seminaariin osallistuvilta peritään 10 €/päivä lounaasta ja kahvista.

Ilmoittautumiset foorumin yksityisviestillä nimimerkille milla, sähköpostitse osoitteeseen milla@kaijuli.fi tai puhelimitse numeroon 040-7798756 (arkisin kello 8–16). Ilmoitathan jäsennumerosi, erikoisruokavaliosi ja yöpymistarpeesi!

www.siikaniemenkurssikeskus.fi

www.faunatar.fi

Faunatar

ISOJEN

ja pienten

**Lintujen asialla,
ammattitaidolla,
jo vuodesta 1980**

Espoo Entresse, Espoo Iso Omena, Espoo Sello, Helsinki Arabia, Helsinki Itäkeskus, Helsinki Kannelmäki, Helsinki Ristikko, Hämeenlinna, Imatra, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kemi, Kotka, Kouvola, Lahti, Lappeenranta, Lempäälä, Lohja, Nokia, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere Duo, Tampere Koskikeskus, Tampere Turtola, Turku, Vantaa Jumbo, Vantaa Myyrmanni www.faunatar.fi

Ulkoilun riemua ilman rajoitteita

Teksti ja kuvat: Milla Koskinen

Oletko koskaan kesällä miettinyt, miten mukavaa olisikaan pitää takaovea auki välittämättä siitä, onko lintu häkissä vai ei? Tai istuskella iltaa ulkona ilman, että tarvitsee miettiä linnun pakkaamista matkahäkkiin tai valjaisiin? Itse haaveilin moisesta ylellisyydestä viiden vuoden ajan, kunnes vihdoinkin kesällä 2008 koitti se hetki, jolloin asuin omassa rivitaloasunnossa, johon oli mahdollista rakentaa terassi ja ennen kaikkea laittaa siihen verkot. Koska kyseessä oli ensimmäinen taloyhtiömme rakennettava katettu terassi, rakentamista varten haettiin lupa ensin taloyhtiön hallitukselta ja sen jälkeen paikkakunnan viranomaisilta. Samalla luvalla saa rakentaa terassit myös muihin yhtiön asuntoihin.

Sopivan verkon etsimiseen käytettiin paljon aikaa, sillä halusin sinkittömän verkon, joka olisi riittävän tukeva ja lisäksi niin paksupinnainen, ettei se revisi sulkia linnun kiipeillessä verkossa. Lopulta löysin Tampereelta lastentarhojen aitoihin käytettäviä, pulverimaalattuja aitaelementtejä myyvän yrityksen, josta löytyi tarkoitukseen sopivia elementtejä (langan vahvuus 5 mm, silmäkoko 50 x 200 mm,

elementin koko 1230 x 2500 mm). Elementtien mitat huomioitiin jo terassin piirustuksia tehdessä. Rakentaminen sujui kuopan kaivuusta, salaojitukselta ja harkkoperustusten valamisesta lähtien omin käsin, ja kyllähän siinä muutama viikonloppu vierähtikin. Lopputuloksena saatiin kuitenkin noin 13 neliometriä terassipinta-alaa, joka on myös perheen siivekkään jäsenen käytettävissä!

Rakentamisen ajan piha oli lievästi sanoen kaaottisessa kunnossa.

Verkkoelementti on pokkausten ansiosta jäykkä ja pitää hyvin muotonsa.

Yksityiskohdilla turvallisuutta

Verkotusta suunniteltaessa ja toteutettaessa vastaan tuli jos jonkinmoisia ongelmia, sillä linnunmentäviä aukkoja tuntui syntyvän automaattisesti joka suuntaan. Mielikuvitusta käyttäen nämäkin ongelmat ratkesivat mm. seuraavilla konsteilla:

- Kaidelautojen välit ja kaiteen alapuolelle jäävä rako mitoitettiin siten, ettei lintu mahdu sieltä.
- Kattotuolin väleihin ruuvattiin yli jääneet valokatteen palaset.
- Sivusyrjillä yläjuoksujen ja katteen väliin jäävä tila peitettiin lautarimoituksella. Rimoitus piti ulottaa jopa kattotuolin yläpuolelle, muuten katteen ja kattotuolin väliin olisi jäänyt liian iso rako.
- Kulkuaukko terassilta pihalle varustettiin liukuovikiskolla, johon kiinnitettiin yksi kokonainen verkkoelementti. Kisko laitettiin sen verran vinoon, että siitä tuli "itsestään sulkeutuva" liukuovi. Liukuoven heiluminen lukitaan terassituolin selkänöjällä.
- Liukuoven eteen ripustettiin verho, jolloin siitä voi livahtaa varovaisuutta noudattaen silloinkin, kun lintu on ulkoilemassa.

Kuoppakin kaivettiin käsin. Ei tarvinnut lähteä kuntosalille...

Ylimääräiset katteen palat ruuvattiin tilkitsemään katto-tuolien välejä.

Sivut rimoitettiin ihan ylös asti.

Terassin voi verkottaa myös ilman valokatetta. Kuva: Bia Hassel

Valmis terassi.

Lentoharjoituksia

Jonkin verran jännitin sitä, tuottaako terassin kohdalla oleva iso olohuoneen ikkuna ongelmia. Miten lintu erottaa aukinaisen oven ja ikkunan? Eikä se luule pääsevänsä terassille ikkunan läpi ja loukkaa itseään? Varmuuden vuoksi pidimmekin pitkään sälekaihtimia ikkunan edessä, mutta ongelmia ei ilmennyt. Ovesta lentäminen onnistuu vaivatta sekä sisään että ulos.

Ulkotilaa on sen verran reippaasti, että olemme harjoitelleet siellä myös luokse lentämistä ja kädeltä takaisin puuhun lentämistä pyydettyessä. Alkuun ympäristön häiriötekijät vaikuttivat kovasti keskittymiseen, mutta harjoittelun myötä ulkona lentäminen on rutinoitunut. Olen tästä hyvin mielissäni, sillä jos joskus tulevaisuudessa käy vahinko ja lintu karkaa, on todennäköisyys sen takaisin saamiselle paljon suurempi nyt, kun se on jo valmiiksi harjoitellut lentämään ja tulemaan luokse myös ulkotiloissa.

Virikkeitä ja terveellistä ravintoa

On sanomattakin selvää, kuinka paljon virikkeitä päivittäisestä ulkoilusta ja ulkona lentämisestä saa. Ulkona jo maisemakin näyttääkin aivan erilaiselta, sillä lintu näkee väreinä ihmiselle näkymättömän auringon UV-valon, joka sisätiloissa suodattuu ikkunalaseihin. Pikkulinnut, isot linnut, heinäsirot, perhoset, lentokoneet... Mikä valtaisa määrä katsel-

tavaa ja kuunneltavaa! Ylienergisinkin lintu rauhoittuu huomattavasti ulkotiloissa, kun nähtävää on niin paljon. Toisaalta pelottavatkin asiat muodostuvat vähemmän pelottaviksi siitä syystä, että linnulla on tilaisuus halutessaan lentää takaisin sisälle turvaan.

Lisävirikkeitä saa ulkona helposti kasvattamalla siellä erilaisia kukkia (esim. krassit ja orvokit), herneitä, salaatteja ja yrttejä, joita lintu saa käydä napsimassa suoraan ruukusta. Vihreät lehtevät kasvit ja kukat ovat erittäin hyvä ja luonnollinen lisä sademetsän asukin ruokavalioon. Tietenkin linnun läsnäolo aiheuttaa myös rajoitteita: ei myrkyllisiä kasveja terassille!

Vaaratekijöitä

Ulkoilun suhteen täytyy olla varovainen keväällä ja syksyllä kelien ollessa viileitä. Varsinkin keväällä riski on suurempi, kun lintu ei ole vielä ehtinyt sopeutua ulkoilman viileyteen. Vapaa kulku sisälle lämpimään auttaa kyllä huomattavasti sopivan ulkoiluajan määrittämisessä, sillä kun lintu oppii käyttämään vapautta, se osaa myös lentää sisälle lämmittelemään tarvittaessa. Joskus kuitenkin ulkona on niin paljon mielenkiintoista ja jännittävää nähtävää ettei lintu malta millään lentää sisälle, vaikka olisikin kylmä, joten omistajan on puututtava peliin ja houkuteltava lintu sisälle.

Linnun jättäminen ulos ilman valvontaa ei ole suositeltavaa missään tilanteessa, sillä Suomen

luonnosta löytyy pienistäkin koloista mahtuvia petoeläimiä, kuten lumikko ja näätä. Myös naapuruston kissat ovat vaaratekijä, joita ei verkoista huolimatta sovi unohtaa. Kissan tassu yltyä verkon välistäkin pitkälle, ja jo pieni raapaisu voi olla linnulle kohtalokas, sillä kissat levittävät hampaissaan ja kynsissään pasteurella-bakteeria. Bakteeri aiheuttaa linnulle verenmyrkytyksen, joka johtaa hoitamattomana kuolemaan vuorokauden sisällä.

Ruokintaa ulkotiloissa on myös hyvä välttää, sillä pikkulinnut hoksaavat pian papukaijalta pudonneet herkkupalat ja mahtuvat sisään yllättävänkin pienistä rakosista. Pikkulintujen mukana tulevat myös niiden aiheuttamat tauti- ja loisriskit.

Lopuksi

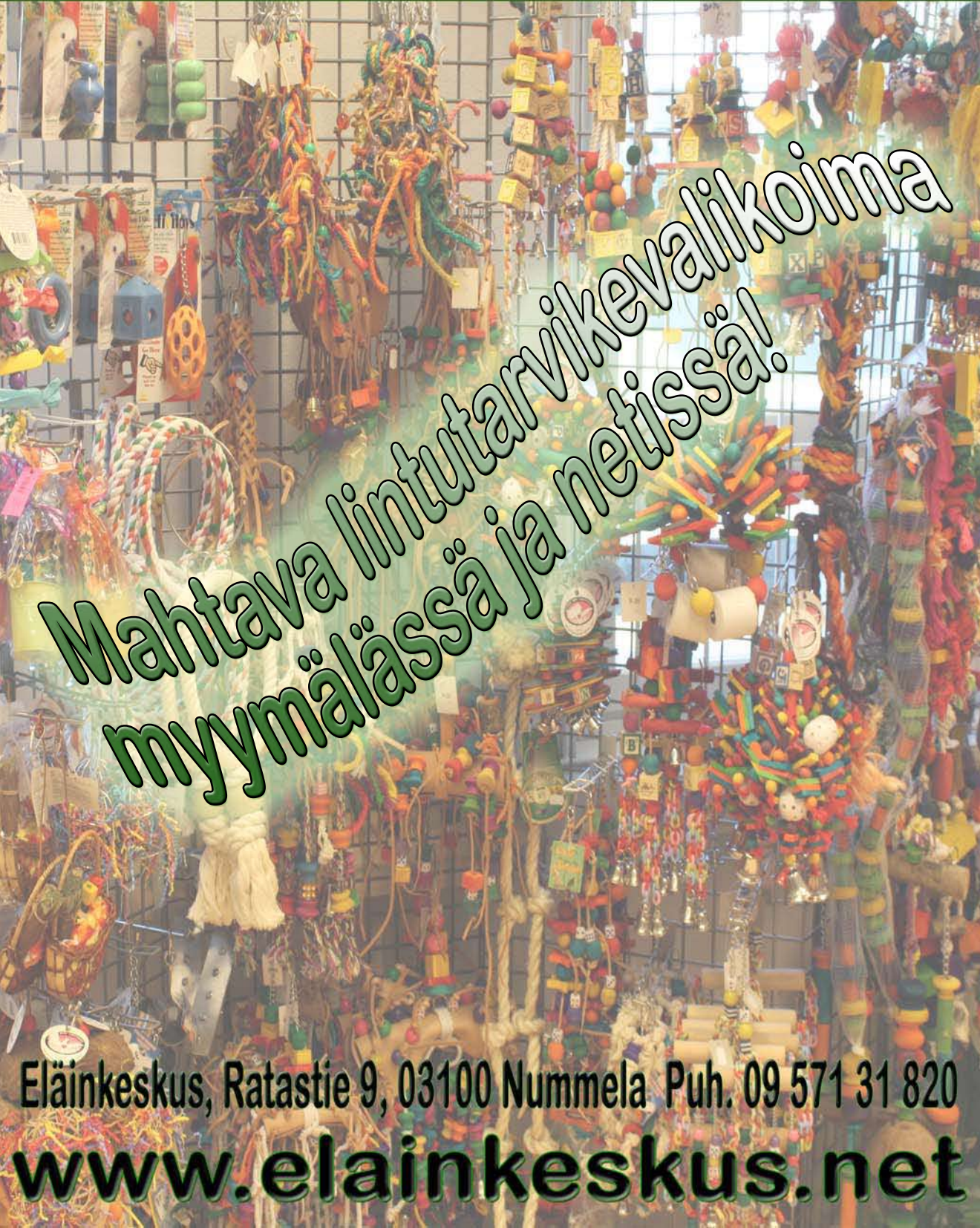
Nyt olemme siis Ekku-amatsonin kanssa nauttineet vapaasta ulkoilusta jo kaksi kesää, ja täytyy kyllä myöntää, että terassi on ehdottomasti ollut vaivan ja rahan arvoinen projekti. Mikäs sen ihanampaa kuin istua kesäiltana terassilla lueskelemassa, auringon kutittaessa kasvoilla ja tyytyväisen linnun sulkien pörhistellessä poskea vasten... Voin lämpimästi suositella! Terassin voi verkottaa myös ilman valokatetta, kuten Bialla Kokkolassa, ja parvekkeen kanssa pääsee vielä helpommalla. Mielikuvitusta siis peliin ja rakentamaan!

Myös terassin sisäpuolelta löytyy viherravintoa.

Parvekeruukuissa kasvaa yrttejä ja krassia.

**Mahtava lintutarvikevalikoima
myymälässä ja netissä!**

"Kun heräät aamulla, Puh", sanoi Nasu vihdoin,
"mitä sanot itsellesi ensimmäiseksi?"
"Mitähän tänään on aamiaiseksi?" sanoi Puh.
"Mitä sinä sanot, Nasu?"
"Minä sanon: Mitähän jännittävää tänään tapahtuu?"
sanoi Nasu.
Puh nyökkäsi miettiäänä.
"Se on sama asia", hän sanoi.
(A.A.Milne)

Kaijulien jäsenkortilla kaikista liikkeistämme:

Lintutuotteet -10%

(Alennukset koskevat normaalihintaisia tuotteita)

Megaeläin Itäkeskus, Tallinnan aukio 6, p. 09-693 2822

Megaeläin Korso, Korsontie 12, p.09-274 1122

UUSI VANTAAN TAMMISTON LIIKE AVOINNA MARRAS-JOULUKUUN TAITTESSA!!

Dr Susan Friedmanın kanssa papukaijapsykologiaa opiskelemassa

Teksti: Kirsi Kokoi
Kuva julkaistu Susan Friedmanın luvalla
Piirroset: Laura Kurkela

Kuka Susan Friedman oikein on? Friedman on amerikkalainen professori, joka tutkinut ja opettanut psykologiaa yli 30 vuotta. Viimeisen vuosikymmenen aikana hän on muuttanut paljon tapaamme ymmärtää ja käsitellä papukaijojamme. Friedman on ihmispsykologiasta tutun ABA-tekniikan eläimiin soveltamisen pioneeri. ABA

on lyhenne sanoista Applied Behavior Analysis, suomennettuna ”sovellettu käyttäytymisanalyysi”. Se perustuu oppimista jo sata vuotta tutkineisiin tieteisiin, joita viimeisen 50 vuoden aikana on sovellettu käytännön ongelmien ratkomiseen oikean elämän tilanteissa – eli se on tieteen soveltamista käytäntöön ihan konkreettisesti.

Friedmanin strategiana on ollut opettaa muille ABA:aa ja lähettää sen jälkeen nämä henkilöt edelleen muita opettamaan. Hän on perustanut internetiin kaksi julkista postituslistaa, jotka on omistettu papukaijojen omistajien kouluttamiseen. Osallistuminen on ilmaista. Näiltä Yahoo Groups -listoilta minäkin Susanin keksin. Ensimmäinen Susanin lista oli LLP

(Living&Learning with Parrots) eli Elä ja opi papukaijojen kanssa. Listalla järjestetään suljettu kuuden viikon kurssi noin neljästi vuodessa. Tämän vuoden (2009) heinäkuussa alkoi jo 24. kurssi. Jokaiselle kurssille hakee satoja opiskelijoita, mutta mukaan otetaan vain noin 50 oppilasta. Itse jonotin paikkaani yli vuoden. Opiskelijoita ohjaa kurssilla useampi ohjaaja ja myös Susan itse. Lisäksi mukana on muutamia ohjaajaoppilaita, jotka siis opiskelevat ohjaajiksi. Kurssit ovat ilmaisia, mutta opiskelijat

voivat tehdä vapaaehtoisen lahjoituksen (suositus 50 \$) suoraan ennalta valittuun kohteeseen. Tähän mennessä kurssien kautta on kerätty lahjoituksina yli 30 000 \$ vankeudessa elävien papukaijojen hyvinvoinnin edistämiseen tai papukaijojen suojelu-kohteisiin.

Kurssille haetaan lähettämällä sähköposti järjestäjille. Kurssin jokaisella viikolla julkaistaan (4–8 sivua) käyttäytymisen perusteisiin ja positiiviseen vahvistamiseen sekä käytännön tekniikoihin liittyvä teoria-luentto. Luennon mukana tulee kysymyksiä, joihin tulee vastata viikon sisällä. Joka viikolle jokainen kurssilainen saa oman ohjaajansa, jonka kanssa vastaukset käydään läpi. Ohjaaja antaa lisäkysymyksiä

tai pyytää tarkennuksia osallistujan osaamistason mukaan. Henkilökohtainen ohjaaja onkin ehdottomasti listan huimin etu. Kuuden viikon ajan osallistujat voivat kehittää omaa osaamistaan henkilökohtaisesti ammattitaitoisten käyttäytymisiantuntijoiden kanssa! Näiden kurssille nimettyjen ohjaajien

taustatukena toimivat myös kaikki muut toimintaan osallistuvat ohjaajat sekä tietysti Susan Friedman itse. Sokerina pohjalla hän osallistuu itse myös aina ohjaajana LLP-

kurssille, ja minuaikin hän ohjasi henkilökohtaisesti yhden luennon ajan.

Mielestäni tärkeää LLP-kurssilla on se, että kurssi, vastaukset ja ohjaajat toimivat kaikki ”valvotussa” kehityksessä. Kenenkään omat mielipiteet tai tavat eivät vie oppilasta tai ohjaajaa väärille urille – kaikki tapahtuu tieteellisessä kehityksessä. Listalla voi siis luottaa siihen, että ratkaisut ja selitykset perustuvat tutkittuun tietoon ja että ohjaajat ovat perehtyneet käyttäytymistieteisiin, ja usealla heistä

”Susan Friedman on tehnyt papukaijojen hyvinvoinnin eteen enemmän kuin kukaan muu maailmassa” (Steve Martin, 2007)

”Tällä hetkellä eläinten koulutuslalla ei ole toista Susanin tasoista käyttäytymisanalyysiin erikoistunutta ammattilaista. Ammattimaiselle eläinkouluttajalle Susanin kaltainen osaaja on korvaamaton. Hän pystyy antamaan tieteelliset todisteet, jotka tukevat asioita jotka olen oppinut eläinten koulutuksesta käytännön soveltamisen kautta.” (Barbara Heidenreich)

on lisäksi kymmenien vuosien kokemus papukaijoista. Tieteellisyys ei suinkaan tarkoita sitä, että ABA-tehtävät tehtäisiin sotilaallisessa kurssissa tai vakavalla mielellä. Kun ratkaisua etsitään, luovuudella ei ole rajoja. Lisäksi kurssilla viljellään paljon huumoria, ja koko kurssin idea on se, että oppiminen on hauskaa – sekä papukaijoille että omistajille. Kurssilla sovelletaan siis opettamisen lisäksi myös positiivista vahvistamista.

Kurssin päätyttyä jokainen osallistuja saa osallistumistodistuksen ja vapaaehtoisen loppukokeen suorittajat (kuten minä) saavat erikoisdiplomin "Certificate of Excellence", jonka myöntäjänä on Dr Friedmanin Behaviourworks.org ja allekirjoittajana Susan itse. LLP-kurssin voi uusia niin useasti kuin haluaa. Kurssi onkin toteutettu niin, että siitä saa varmasti irti jotain uutta uudelleen ja uudelleen. LLP:n suorittaneet voivat hakeutua jatko-opiskelijoina ja sitä kautta oman osaamisen ja kehittymisen tai ajankäytön suomien mahdollisuuksien mukaan myös itse tulla ohjaajiksi. Oma tavoitteeni on jatkaa opiskelua Friedmanin listoilla ja päästä joskus ohjaamaan muita.

Susanilla on myös toinen lista, ParrotBAS eli Parrot Behaviour Analysis Solutions. Tämä PBAS-lista on avoin kaikille ABA:sta kiinnostuneille, jotka haluavat kehittyä lemmikkipapukaijojen ongelmien estämisessä ja ratkaisemisessa. Toiminta on täysin ilmaista. Listalla on siis tätä nykyä itse asiassa

kolme kohdetta: ABA-ohjaajien foorumi, minikurssien järjestäminen ja yksittäisten papukaijanomistajien papukaijaongelmien ratkominen. Miniluentoja järjestetään PBAS-listalla koko ajan. Miniluentojen sisällöt ovat otoksia LLP-kurssin luennoista, mutta miniluennoillakin pääsee kokeilemaan ABA-tekniikoita käytännön ongelmien ratkaisemisessa. Miniluentoihin kuuluu 7 luentoa, ja yhteen ryhmään osallistuu muutama oppilas. Kurssia ohjaa yksi ohjaaja. Suosittelen miniluentoja kaikille kynnelle kykeneville. Luennot ovat lyömätön tapa saada kiinni käyttäytymispsykologian ja oppimispsykologian perusteista sekä positiivisesta vahvistamisesta – ja tietenkin papukaijoihin sovellettuna. Myös miniluennoilla ohjaus on henkilökohtaista, ja sille mitä

kurssista ja ohjaajasta haluaa kukin ottaa irti ei ole rajoituksia. Miniluennot voi suorittaa LLP-kurssin alkua odotellessa, mikä onkin suositus. Itse sain LLP:stä enemmän irti,

kun olin suorittanut miniluennot ennen LLP:tä.

Ainutlaatuinen tehtävä PBAS-listalla on käyttäytymisongelmien ratkominen valvotusti, tieteellisten raamien sisällä. Jos sinulla ja papukaijallasi on ongelma – esimerkiksi huutaminen, pureminen jne. – voit saada listalta henkilökohtaisen ohjaajan, jonka kanssa voitte ratkoa ja analysoida ongelmaa niin pitkään kuin on tarpeen. Joidenkin kohdalla tämä on tarkoittanut jopa vuoden yhteistyötä ja paneutumista asiaan – ja sitä kautta ongelman ja samalla

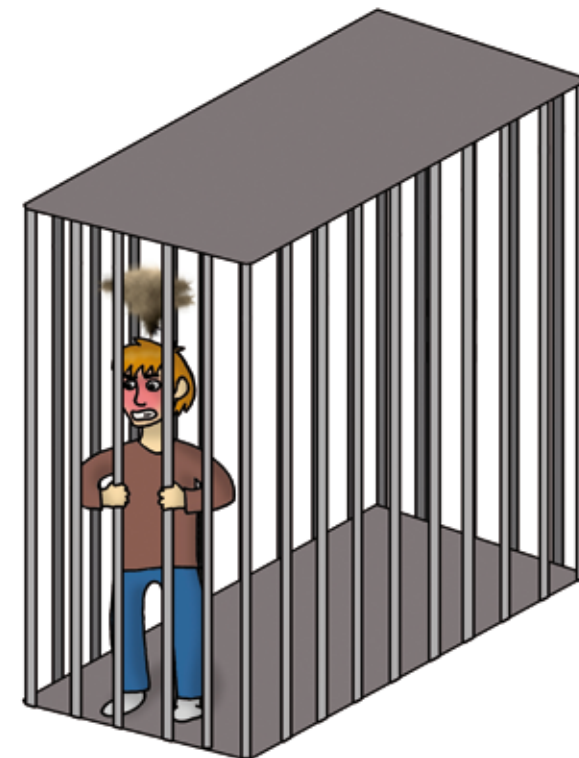
ehkä muidenkin ongelmien ratkeamista lopullisesti. Kirjoitin "jos sinulla tai papukaijallasi on ongelma". En tarkoita sitä, että sinulla olisi huutamisongelma tai ainakaan puremisongelma, mutta tähän asti oppimani perusteella voin mennä takuuseen siitä, että ongelma johtuu sinusta, ainakin osin ellei kokonaan, eikä sitä ei voi ratkaista ilman, että sinäkin teet jotain asian hyväksi.

Jos haluat työskennellä ongelman ratkomiseksi PBAS-listalla, sinun pitää ensin tutustua ABA-tekniikan pääperiaatteisiin. Tämä tapahtuu lue-malla listalta löytyviä artikkeleita ja linkkejä. Tekstit ovat omasta mielestäni helppolukuisia ja kansantajuisia. Jokainen listalle ongelmansa kanssa tulija täyttää ensin lomakkeen, jossa kysytään perusasiat papukaijasta ja omistajasta. Lisäksi lomakkeella haarukoidaan ja tehdään perushavainnointia ongelman esiintymisestä. Listan ylläpitäjä osoittaa tapukselle oman ohjaajan, joka tutustuu ongelmaan ja ottaa sen vastuulle. Sen jälkeen alkaa kirjeenvaihto listalla. Ohjaaja kyselee ja yrittää selvittää taustoja ja syitä häiriökäytökselle ja tutustuu teihin. Sinun

tehtävänäsi on vastaila kysymyksiin ja havainnoida papukaijasi käytöstä ohjaajan ohjeiden mukaan. Tällä tavalla pääsette pikkuhiljaa pureutumaan siihen, mikä voisi aiheuttaa ongelmakäytöksen – eli mikä on syy ja motivaatio siihen. Vasta sitä kautta pääsette miettimään, miten käytökseen päästäisiin vaikuttamaan. Kun syy ja mahdollinen motivaatio ovat tiedossa, valitaan keinot, joilla käytöstä yrittään muuttaa. Tähän on olemassa lukuisia välineitä ja tekniikoita, joiden käytössä ohjaaja opastaa ja tukee sinua.

Lista ei ole missään nimessä ongelmanratkaisuautomaatti. Listalla lähdetään siitä, että jokainen papukaija on yksilö samoin kuin jokainen omistaja. Sinä olet paras asiantuntija oman papukaijasi suhteen, vaikka saattaisitkin tarvita tukea tai ohjausta ongelman selvittelyssä ja ratkaisun käytössä. Ongelmiin, tai paremminkin niiden syihin, paneudutaan listalla vahvasti. Ohjaajalla on käytössään noin 40 ohjaajan ja asiantuntijan taustatiimi ja tietysti myös Susan Friedman. Koska ongelman ratkaisuprosessin aikana väkisin oppii koko ajan

Sovellamme positiivisia opetusmenetelmiä sekä toisiimme että lintuihimme.

lisää papukaijoiden käyttäytymisestä, myös muut ongelmat saattavat ratketa tämän seurauksena, ja suhde papukaijan ja omistajan välillä voi saada aivan uusia ulottuvuuksia. Suosittelen lämpimästi. Jos et heti tältä lukemalta löydä ongelmaa ratkottavaksi, voit toki osallistua listalle tarkkailijan roolissa, ellet sitten halua osallistua miniluennoille. Luettavaa ja artikkeleita löytyy paljon – suurinta osaa niistä ei ole julkaistu muualla. Lisäksi listaa on mukava seurata jo aiemmin mainitsemastani syystä: Myös PBAS-listalla noudatetaan tiukkaa postitusprotokollaa. Aiheet pysyvät kasassa ja helposti seurattavina. Viestiketjuissa tai listalla ei ole oto-keskustelua, ja sisältö on tarkasti tieteeseen perustuvaa, ei mutu-juttuja tai huuhaata.

PBAS-listalla on kaksi tärkeää sääntöä:

- 1) Muuttaaksemme papukaijamme käyttäytymistä, meidän täytyy ensin muuttaa omaa käyttäytymistämme.
- 2) Sovellamme positiivisia opetusmenetelmiä sekä toisiimme että lintuihimme.

Lisäksi edellytetään, että listalla ei saa epäröidä kysyä. Työskentely on prosessi, jossa virheiden tekeminen on paras opetus-oppimismahdollisuus – virheitä tulisi tehdä useita päivässä.

Käyttäytymistä ja oppimista psykologian alana on mahdotonta kuvata tässä artikkelissa edes osin. Myös ABA-tekniikka ja positiivinen vahvistaminen sekä kaikki opettamis- ja välineet ovat niillä laaja aihe, että niiden esitleminen lyhyesti on mahdotonta. Kuitenkin ABA:aan ja positiiviseen vahvistamiseen liittyy joitakin perusasioita, jotka selittävät sitä, miksi ja miten ABA toimii opetustilanteissa. Käyttäytymisen tieteelliseen analysoimiseen liittyy kolme periaatetta: (1) Käyttäytyminen on toimintaa (2) Käyttäytymisen on suhteessa siihen menneisyydessä liittyneisiin seuraamuksiin (3) Harkittua käytöstä edeltävien olosuhteiden järjestely ympäristössä mahdollistaa halutun käyttäytymisen luomisen ja ylläpitämisen.

- "Papukaijani on dominoiva."
- "Mistä tiedät?"
- "Katso." Omistaja heiluttaa laastaroitua sormeja. "Se puri minua juuri."
- "Miksi se puri sinua?"
- "Koska se on dominoiva"

(Parrots-lehti, tammikuu 2008, s. 22)

Käytännössä periaatteet tarkoittavat sitä, että käyttäytyminen on aina jotain, mikä näkyy ja mitä voidaan havainnoida. Muutosta näkyvässä käyttäytymisessä voidaan myös mitata ja toimenpiteiden tehoa arvioida. Varsin usein kuulee, että papukaija puree, koska se on aggressiivinen, dominoiva tai "hormonihurmassa". Käyttäytymis- ja oppimistieteet ja ABA-tekniikka kuitenkin lähtevät siitä, että ensin pitää havainnoida ja tunnistaa käyttäytyminen – eli mihin halutaan puuttua. Esimerkissämme käyttäytyminen on ilmiselvästi pureminen (eikä siis esimerkiksi hormonit). Ensimmäinen pitää siis jättää pois kaikenlainen olettaminen ja leimaaminen ja paneutua todelliseen käyttäytymiseen, toimintaan, eli siihen, mikä voidaan nähdä. Oletukset suorastaan ohjaavat omistajan tekemään tulkintoja ja ratkaisuja, jotka ongelman korjaamisen sijasta päinvastoin voivat pahentaa ongelmaa ja johtaa lopulta jopa papukaijasta luopumiseen. Todellisuudessa papukaija ei ole myöskään tyhmä, viekas tai epäkiitollinen. Papukaija on eläin, jota ohjaavat sen vietit ja vaistot – ennen kaikkea sitä ohjaa se, että se saa tarpeensa tyydyttyä. Näiden

havainnointiin ja havaintojen kirjaamiseen ABA:ssa on olemassa helpposti sovellettava tekniikka ja kaava.

Ongelmanratkaisun ohella ABA ja positiivinen vahvistaminen sekä niihin liittyvät tekniikat ja välineet liittyvät opettamiseen ja oppimiseen. Näitä voi soveltaa myös siihen, että opettaa kaijalleen käytännön elämää helpottavia ja hyödyttäviä taitoja tai temppuja omaksi ja kaijan iloksi. Kaiken kaikkiaan tällainen työskentely parantaa lemmikkipapukaijan hyvinvointia huomattavasti: se virikkeellistää ja aktivoi lintua. Lisäksi yhteinen touhuilu parantaa omistajan suhdetta lintuunsa ja tietysti opettaa myös omistajaa monella tavalla lukemaan lintuaan paremmin, kohtelevaan lintuaan pehmeämmin ja nauttimaan linnustaan ihan uudella tavalla.

HOITORINKI

Lemmikilinnut Kaijuli ry on perustanut jo vuonna 2003 linnuille hoitoringin, joka muodostuu eri paikkakunnilla asuvista lintuiehmisistä. Hoitoringin tarkoituksena on, että lemmikkilintujen omistajat voivat tarvittaessa viedä lintunsa hoitoon lintuihin perehtyneelle henkilölle. Tällöin linnun hoitoon viemiseen on pienempi kynnyks kuin esimerkiksi linnun viemiseen johonkin vieraaseen liikkeeseen. Hoitopaikkoja on jo kymmeniä ympäri Suomea! Linnun hoidosta veloitetaan kohtuullinen hoitomaksu sekä hoitajalle mahdollisesti koituneet matkakustannukset.

Mikäli tarvitset linnullesi hoitopaikkaa, tai olet kiinnostunut liittymään hoitorinkiin, ota yhteys Bia Hasseliin (puh. 040 545 3015) tai sähköpostilla hoitorinki@kaijuli.fi. Huomioi myös, että varsinkin loma-aikoina kysyntää on enemmän kuin hoitopaikkoja, joten mitä aikaisemmin varaat linnullesi hoitopaikan, sitä varmemmin sen saat.

Lisätietoja hoitoringistä löytyy myös yhdistyksen kotisivulta.

WWW.KAIJULI.FI ➡ YHDISTYS ➡ HOITORINKI

Lähteet:
 - Susan Friedmanin PBAS-lista <http://tech.groups.yahoo.com/group/ParrotBAS/>
 - Susan Friedmanin LLP-listalle liittyminen <http://www.behaviorworks.org/emailer/WebEmailer.html>
 - Artikkelit Susan Friedmanin toiminnasta: Parrots-lehti tammikuu 2008 ja helmikuu 2008

ENSIAPU

Mitä voit tehdä hätätilanteessa

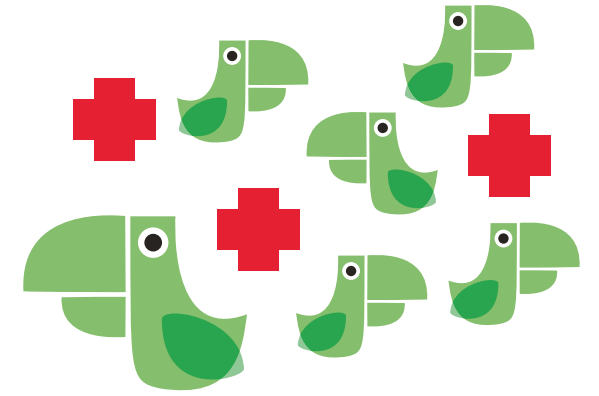
Tämä lyhyt artikkeli ei riitä kattamaan kaikkia mahdollisia hätätilanteita saati niiden hoitoa. Tarkoitus on ollut koostaa lyhyt muisti- ja tarkistuslista linnuomistajien käyttöön.

Linnulle sattuneen tapaturman tai sairauden huomaaminen ei aina ole itsestään selvää. Sinä tunnet lintusi parhaiten, varsinkin, jos olette olleet jo pidempään yhdessä. Koska lintu on saaliseläin, se pyrkii peittämään "heikkoutteen" viittaavat oireet viimeiseen asti, ja tilanne saattaa eskaloitua hyvinkin pahaksi ilman, että omistaja huomaa edes ensimmäisiä varoitusmerkkejä.

Jos ja kun jotain tapahtuu, PYSY RAUHALLISENA! Tämä on ensiarvoisen tärkeää kaikissa kriisitilanteissa. Jos joudut paniikkiin, hätä tarttuu varmasti myös lemmikkiisi, et pysty ajattelemaan etkä toimimaan johdonmukaisesti ja muiden ihmisten on paljon vaikeampi ymmärtää ja auttaa sinua. Yhtä tärkeää rauhallisena pysymisen lisäksi on myös mahdollisten vaaratekijöiden tunnistaminen ja ennaltaehkäisy. Ensiaputarvikkeet on myös hyvä kerätä valmiiksi johonkin sopivaan kannelliseen rasiin, joka on selvästi merkitty ja helposti otettavissa käyttöön. Ensiapulaatikon viereen on hyvä varata myös kiinnittövälaineet eli sopiva pyyhe, mahdollisesti myös tukevat hanskat ja aviaariotilanteissa haavi.

Usein lintu löytyy apeana kyhjätyssä lattialla ilman näkyviä oireita. Tällöin lintu on hyvä siirtää rauhallisesti omaan häkkiinsä tai muuhun rauhalliseen ja linnun turvalliseksi kokemaan paikkaan, jossa ei ole muita lintuja tai eläimiä. Tämä sen takia, että lintu saa levätä ja sinulla on mahdollisuus seurata sen käyttäytymistä ilman turhia häiriöitä. Sairas tai tapaturmasta toipuva lintu tarvitsee rauhallisen, hämärän ja lämpimän toipilastilan. Inkubaattori on erinomainen vaihtoehto, mutta kotiloissa vanha kunnan sairashäkki toimii lähes yhtä hyvin. Pie-nehkö häkki peitetään kolmelta sivulta lakanalla tai pyyhkeellä vedon välttämiseksi ja lämpötila nostetaan 30–32 asteeseen. Muista lämpötilagradientti eli linnun pitää päästä halutessaan myös viileämpään. Sijoita orret alas ja ruoka ja vesi helposti saataville.

Jos lintu on ollut jossain kiinni ja rimpuillut pitkään, se on usein hypoglykeeminen eli se on käyttänyt kaiken energiansa, minkä vuoksi turhan innokas ja stressaava tutkimus heti tähän päälle saattaa olla liikaa ja lintu menehtyy. Tämä on hyvin tilannekohtaista eikä tarkkoja määreitä voida antaa. Mikäli yleisarvioinnilla ei löydy henkeä uhkaavaa

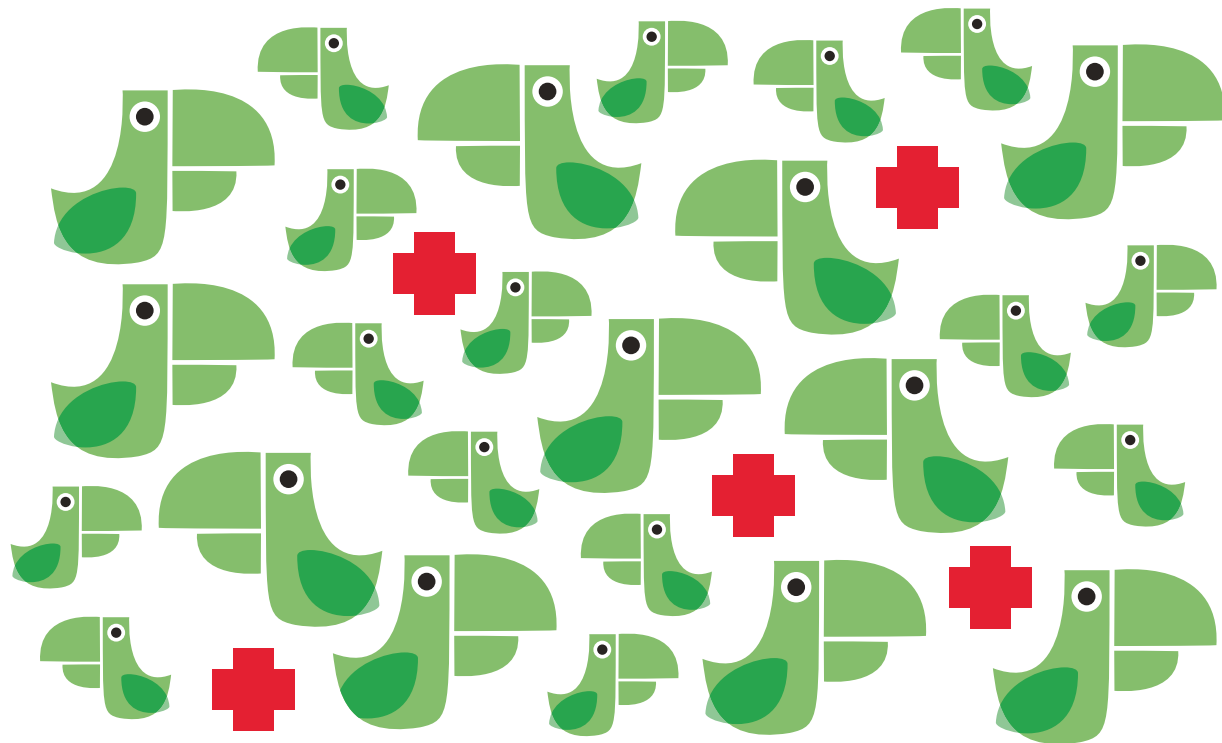
välitöntä vaaraa, tarjoa linnulle juotavaa ja sen lempiruokaa. Tällaisessa tilanteessa ei ole väliä mitä lintu syö, kunhan se vaan syö. Mikäli lintu on hyvin heikko, voit tarjota sille lasten purkkiruokaa (hedelmä-/kasvissosetta) tai poikas-/toipilasruokaa lusikasta, jonka sivut on taivutettu hieman ylös. Voit yrittää tarjota vettä samalla tavalla, veteen voit lisätä hieman sokeria tai hunajaa. Mikäli linnulla on hengitysvaikeuksia tai jos suun limakalvot sinertävät, linnulla on hapensaantiongelma, ja tällöin voi olla viisaampaa jättää ainakin ruiskun käyttö pois! Aina on olemassa riski, että lintu vetää ruoan/nes-teen väärään kurkkuun. Usein törmää mainintaan esim. maissisiirapista, jota voisi hieroa limakalvoille, (tavallinen siirappi tai hunaja ajaa saman asian) mutta miten se saadaan hierottua linnun suun limakalvoille onkin hankalampi juttu. Letkuttamista ja pakkoruokintaa en suosittele muille kuin koke-neille harrastajille, jotka osaavat tehdä toimenpiteet oikein.

Mikäli linnun oireet tarvitsevat eläinlääkärin apua, mieti etukäteen seuraavia asioita.

Tietojen kerääminen etukäteen nopeuttaa huomattavasti eläinlääkärin työtä ja diagnoosin tekoa. Onko linnun käytöksessä, yleisessä aktiivisuudessa, hengityksessä, ruokailussa, juomisessa, ulostamisessa ja ulosteen koostumuksessa, liikkumisessa, höyhenpuvussa muutoksia?

Onko silmissä tai sieraimista havaittavissa epänormaalia eritettä? Onko lintu oksentanut? Näkyykö verta ja vuotaako sitä edelleen? Pään, siipien ja jalkojen asento ja käyttö? Tajunnantaso? Kouristuksia? Aiemmat sairaudet ja niiden hoito? Listaa voidaan jatkaa hyvinkin pitkälle. Olitko sinä tai joku muu paikalla, kun onnettomuus tapahtui? Missä kohtaa ja asennossa lintu oli, kun saavuit huoneeseen? Muu "todistusaineisto": kaatuneet huonekasvit, rikkiäinen sähköjohto jne.

Teflon

Mikäli teflonpannu on palanut pohjaan tai pystyt haistamaan huoneessa liuottimen hajua tai muuta vastaavaa hajua, joka on voinut kulkeutua lintu-huoneeseen pihalta tai naapurista (esim. puutarhakalusteiden maalaus alkyydiväreillä), ensiapuna on linnun vieminen puhtaisiin tiloihin tai kunnon tuuletus hajuhaitan ja mahdollisen terveysvaaran poistamiseksi. Mikäli linnun tila yhä huononee tai se ei osoita toipumisen merkkejä, ota yhteyttä eläinlääkäriin.

Sähköisku

Sähköiskun saanutta lintua hoidetaan alkuun levolla sairashäkissä ja seurannalla. Sähköiskun aiheuttamat kudolvauriot tulevat esille toisinaan vasta päivien tai viikon päästä tapaturmasta. Palanut ja mahdollisesti kuoliotunut kudos vaatii pitkiä hoitojaksoja ja arkipudos saattaa aiheuttaa ongelmia myös tulevaisuudessa.

Palovamma

Linnuille tulee myös toisinaan palovammoja esim. kuumalle hellanlevylle laskeutumisen takia. Palovammojen ensiapuna on kylmä vesi tai pyyhe ainakin 15 minuutin ajan, tätä voidaan toistaa tarpeen mukaan. Käytännössä kaikki tällaiset vauriot vaativat eläinlääkärin hoitoa.

Myrkytys

Erilaisten aineiden ja huonekasvien aiheuttamat myrkytykset ovat kohtuullisen harvinaisia. Lintu kyllä silppua ja sotkee, mutta harvoin nielee mitään outoa tai pahanmakuista tutkiessaan uusia asioita. Lintuperheessä ei tietenkään ole myrkylliseksi tiedettyjä huonekasveja. Samaten kaikki myrkylliset ja vaaralliset aineet pidetään lukkojen takana.

Vierasesineet

Vierasesineet suussa ja nielussa ovat toisinaan helposti poistettavissa. Ruokatorveen joutuneet vierasesineet voidaan toisinaan lypsää pois jopa kuvun tasolta. Kun vierasesine on edennyt rauhas- tai lihasmahaan, tarvitaan röntgen-/endoskopia-tutkimus ja usein kirurginen toimenpide esineen poistamiseksi. Onneksi linnut usein tuhoavat ja heittelevät tavaroita ympäriinsä ennemmin kuin nielevät niitä eli jos ruuvi, nappiparisto tms. on kadonnut ja lintu on ollut mukana touhuamassa, tarkista myös ympäristö ennen klinikalle lähtemistä. Röntgentiiviit vierasesineet on helppo havaita kuvista, mutta esim. puutikut ja -säleet, muovisilppu ja erilaiset langat ja tekstiilit ovat hyvin vaikeita havaita edes teknisesti täydellisissä kuvissa.

Törmäys

Ikkunaan törmänneen linnun aivotärähdyksen hoitona on lepo sairashäkissä. Jos linnulla on pakkoliikkeitä, kouristuksia, verenvuotoa tai muuta hälyttävää, pyri ottamaan yhteyttä eläinlääkäriin ensitilassa. Tarkkaile myös vaikuttaako linnun näkökyky normaalilta eli löytääkö se ruokansa ja osuuko se siihen kuten aiemmin. Näkeekö se molemmilla silmillä? Näkeekö se kauempana olevia tuttuja ihmisiä tai asioita? Silmän sisäiset vammat ovat kohtuullisen yleisiä ja niitä on vaikea huomata.

Puremat

Puremahaavat (esim. kissan tai koiran) vaativat aina eläinlääkärin apua! Tilanteesta riippuen verenmyrkytys saattaa kehittyä 12–24 tunnin kuluessa.

Verenvuoto

Verenvuototilanteessa tarkista mistä vuotaa, minkä verran on jo vuotanut ja onko mahdollista saada vuoto loppumaan painamalla. Jos vuoto on jo tyrehtynyt tai saat sen tyrehtydyttyä puristamalla, anna ruven muodostua rauhassa seuraavat 30–60 minuuttia ennen alueen puhdistamista. Voit myös käyttää kaliumpermanganaattia tai vastaavaa, mutta etenkin suun ja nokan haavoissa perunajauho on turvallisempi vaihtoehto. Myös jäädyttäminen voi auttaa vuodon tyrehtyttämisessä. Linnuille on vähemmän hyytymiskijöitä veressä kuin nisäkkäillä, ja joskus itsepäisesti vuotava haava voi koitua linnun kohtaloksi. Hyvä side tai kauluri estää lintua irrottamasta rupea.

Ensiapulaatikko

Ensiapulaatikon sisältö rakennetaan yksilöllisesti. Lääkkeitä en ole tähän listannut, sillä kokemukseni mukaan lääkkeiden käyttö omin päin aiheuttaa ongelmia.

Seuraavat asiat ovat tarpeen:

- Tukevat atulat tai suonipuristimet, joilla voi irrottaa vuotavat sulat, tikut ja säleet ja muut vierasesineet.
- Astetta tukevampia pihdit ja sivuleikkurit tai hohtimet, joilla voi suoristaa tai katkaista metallilenkkejä ja avata ketjuja tms. joihin lintu on jäänyt kiinni.
- Hyvät terävät saksit, joilla voi irrottaa kietoutuneet langat tai hiukset.
- Pumpulia/sideharsolappuja ja topsy-puikkoja, joilla voi puhdistaa vaurioalueita.
- Betadinea samaan tarkoitukseen (laimennus 1:10–1:100).
- Micropore- tai vastaava teippiä. Mahdollisesti myös muita sidontavälineitä.
- Kaliumpermanganaattia tms.
- Kauluri/kaulureita.
- Kuljetushäkki.
- Sairashäkki + lämpölähde.
- Toipilas-/vauvanruokaa (kts. päiväykset).
- Silmälasit/lukulasit
- Suurennuslasi
- Näytteenottopurkkeja
- Linnun potilastiedot laboratoriotuloksineen kansiossa.
- Eläinlääkärin/päivystyksen numerot.
- Muut yhteystiedot (kokeneet lintuharrastajat/kasvattajat)

Verisulka

”Verisulan” vaurioon tai katkeamiseen ei riitä vuodon tyrehtyttäminen. Monesti vuotava sulka on poistettava. Tähän tarvitaan tarpeeksi tukevat atulat, suonipuristimet tai litteät pihdit, joilla saat tukevan otteen vuotavasta sulasta. Tartu sulkaan läheltä tyveä ja vedä se pois kasvusuuntaansa. Muista tukea siipeä ja muita ympäröiviä kudoksia lisävaurioiden ja ihon repeämisen estämiseksi. Tämä toimenpide sattuu, joten katso myös linnun nokan perään. Mikäli sulkafollikkeli ei vaurioidu, tilalle kasvaa piakkoin uusi sulka.

Murtuma

Venähdykset paranevat usein levolla ja kuntoutuksella, mutta murtumat vaativat tukisiteen tai lastan. Avomurtumat ovat aina hätätapauksia! Jos olet varma, että tiedät mitä olet tekemässä, voit lastoittaa murtuman ennen eläinlääkäriin lähtöä. Periaatteena on immobilisoida murtuma-alue sekä sen ylä- ja alapuolinen nivel. Useimmissa tapauksissa on parempi siirtää lintu pieneen kuljetushäkkiin ja selvittää, minne se voidaan viedä tutkittavaksi. Suljettu murtuma voi usein odottaa aamuun, mutta anna linnun olla rauhassa ettei sen tarvitse liikutella loukkaantunutta raajaansa turhaan. Linnun luut ovat kovat ja hauraat, ja murtuessaan ne muodostavat usein hyvinkin teräviä sirpaleita ja särmiä, jotka saattavat pahentaa tilannetta.

Hyvää ja turvallista syksyä!

T. Eil Einar Eriksson

Näkökulmia lintujen kasvatukseen

Teksti: Eb Cravens
Käännös: Johanna Lahtinen

Vankeudessa elävällä suurella aralla on elämänsä aikana keskimäärin viisi eri kotia!

Kuinka tähän on tultu?

Palasin juuri kansainvälisestä papukaijasymposiumista Dublinista Irlannista. Haluan esittää sydämeliset kiitokset tapahtuman isännälle Jerry Kiddille lämpimästä vastaanotosta ja hänen järjestämästään kansainvälisen tason ohjelmasta. Monet eri puolilta maailmaa esitelmiä pitämään tulleet asiantuntijat herättivät minussa syvää kunnioitusta. Lisäksi konferenssin ilmapiiri näytti saavan kaikki tuntemaan olonsa mukavaksi.

Tämän artikkelin pääajatus alkoi hahmottua monien luentojen ja niitä seuranneiden keskustelujen aikana. Puheenvuoroissa tuettiin selvästi uusia maahantuontia ja maastavientiä koskevia säännöksiä, jotka sallivat esimerkiksi luonnosta pyydystettyjen papukaijojen ja hedelmöityneiden munien kaupan. Tukijat olivat itse papukaijankasvattajia.

Olen itse ollut tekemisissä lemmikipapukaijojen kasvatuksen ja myynnin kanssa noin 25 vuotta, ja olen pohtinut yllä mainittuja ehdotuksia monesta näkökulmasta. Vientikauppaa tuetaan useilla argumenteilla – se auttaa säilyttämään lintulajeja, kasvattaa vankeudessa elävien lintujen geeniperimää, pelastaa maanviljelijöitä kiusaavat roskalinnut vaarasta jne. Suoraan sanoen suhtaudun varauksella kaikkiin tuollaisiin mielipiteisiin. Todellinen syy siihen, miksi tietyt henkilöt kannattavat kaupan lisäämistä, on taloudellinen. Papukaijojen maahantuonnilla tai maastaviennillä on mahdollista saavuttaa huomattavasti suuremmat voitot kuin kasvattamalla ja käsin ruokkimalla papukaijoja kotimaassa. Sitä paitsi, lintujen ostaminen ja myyminen vaatii paljon vähemmän vaivaa ja aikaa kuin papukaijaparien ruokkiminen, asuttaminen ja hoitaminen. Lisäksi papukaijat on saatava tuottamaan hedelmöityneitä munia ja poikasia, ja tämän jälkeen poikaset on vielä kasvatettava asiaankuuluvasti myynti-ikään. Miksi ihmeessä joku ehdottaisi tuhansien luonnosta pyydystettyjen ruusukakadujen maahantuontia Australiasta ja Uudesta-Seelannista, kun hän samalla itse kasvattaa juuri samaa lajia länsimaisessa kasvattamossa? Sama kuin vertaisi huolellisesti vesivärimalauksen maalaavaa taiteilijaa menestyvään taidegalleriaan, joka ostaa ja myy tusinoittain originaaleja ja painokuvia.

Irlannin seminaarin toiseksi aiheeksi nousivat taukojen aikana ja keskusteluissa kaikki ei-toivotut, laiminlyödyt ja kotia vailla olevat linnut, joita nykyään syntyy lintujenkasvatuksen myötä. Useat kasvattajat surivat sitä, etteivät papukaijanomistajat sitoudu lemmikkeihinsä pitkäaikaisesti. Toiset vieritivät syyn lintujen itsensä niskoille. Koska olen itse työskennellyt pitkään eksoottisia lintuja myyvässä liikkeessä, kasvattanut harrastukseksi lintuja ja puhunut luonnonmukaisten linnunpitometodien puolesta, näen asiat hiukan eri tavalla.

Sitä saa mitä tilaa

Yli kolmenkymmenen vuoden ajan kaupallisten lintujenkasvattajien yhteisö on tuottanut ja kasvattanut papukaijoja lemmikkimarkkinoille melko samalla tavalla. Periaatteessa kasvattajat pyrkivät tuottamaan kaikkina kausina mahdollisimman paljon lintuja ja yrittävät sitten myydä ne. Lintujen lukumäärä on tärkein tavoite, prosessin vaivattomuus ja tehokkuus tulevat toisena. Kaikki ylimääräiset viikot, jotka voitaisiin käyttää mahdollisimman laadukkaitten lemmikkilintujen kasvattamiseen, uhrataan käytännöllisyyden nimissä. Kunhan papukaijanpoikanen on terve, mukautuvainen ja hyväluonteinen, prosessia pidetään onnistuneena.

Tässä mallissa on se ongelma, että ”lopputuote”, eli kaikki nuo tuhannet papukaijanpoikaset, ovat kasvatustilasta johtuen ”viallisia”. Linnut, jotka eivät tunne vanhempiaan tai sisaruksiaan, ovat joka suhteessa orpoja, ilman lintumaailmaan kuuluvia roolimalleja ja sosiaalisia normeja. Niillä ei ole aavistustakaan siitä, että ne kuuluvat johonkin tiettyyn lintulajiin, jolla on oma selvästi erotettava tapansa äänellä ja vaistonvarainen tapansa käyttäytyä.

Kasvattajat pyrkivät periaatteessa sosiaalistamaan papukaijat seuralemmikkeiksi, ja joissakin tapauksissa se riittää hyvin ainakin vähäksi aikaa. Lopulta linnut kuitenkin tulevat sukukypsiksi, käyvät itsepäisiksi ja kyllästyvät siihen, että niitä kohdellaan kuin sylivauvoja, käyvät läpi murrosiän ja saavuttavat seksuaalisen tietoisuuden. Tämä kehitys kasaa katastrofin ainekset eläimeen, joka on kasvatettu luottamaan ja turvautumaan ihmiseen kaikissa tarpeissaan ja virikkeiden kaipuudessaan. Kun kaiken lisäksi lukemattomista markkinoilla olevista linnuista melkoinen osa myydään yleensä kokemattomiin tai huonosti lintuun sitoutuviin koteihin, ei tarvitse ihmetellä, miksi vuonna 2009 on ilmennyt niin suuri pula uusista linnunomistajista sekä sijoitus- ja turvakodeista.

Luoti omaan jalkaan

Minusta tämä oli täysin odotettavissa. Kaupallinen lintujenkasvatus keskittyi kolme vuosikymmentä määrään ja myyntikelpoisuuteen ja jätti huomiotta yksittäisen linnun laadun ja sen sopivuuden pitkäaikaiseksi seuralemmikkeiksi. Niin sanoakseni ala on ampunut itseään jalkaan.

Kun valkokakadu kasvatetaan keinotekoisessa, steriilissä ympäristössä, kaukana papukaijavanhemmistaan ja pesäkolon pimeästä turvasta, pakotetaan päivänvaloon äänten ja toiminnan keskelle ennen kuin poikanen on siihen valmis, ruokitaan tylsillä kuivilla rakeilla, vieroitetaan aikataulun mukaisesti ja siivet leikataan ”turvallisuuden” vuoksi, tuloksena on papukaija, joka ei tiedä olevansa papukaija. Kun se sitten alkaa kasvaa aikuiseksi kodissa, joka haluaa kohdella sitä kuin nallekarhua ja se päättää

huutaa tai purra tai nyppiä höyheniään saadakseen ihmiset tajuamaan, että tällainen rajoitettu elämä on sietämätöntä, turhautuneiden omistajien looginen ratkaisu on laittaa ilmoitus sanomalehteen ja myydä se toiseen kotiin.

Kasvattajahintoja alhaisempi hinta houkuttelee asiakkaita hankkimaan ensimmäisen papukaijansa "käytettynä" lehti-ilmoitusten perusteella. Näin uudelleen myyntiin joutuneesta linnusta tulee kilpailija oman kasvattajansa uusille kasvateille! Tulevilla ostajilla ei usein ole aavistustakaan siitä, mihin ovat ryhtymässä, jolloin kierre alkaa toistaa itseään. Mikäli tilastot pitävät paikkansa, pitkäikäisellä kakadulla tai suurella aralla on elämänsä aikana keskimäärin viisi kotia, jolloin ainakin neljä linnunomistajaa pettyy tai tulee suorastaan onnettomaksi kokemuksensa myötä.

Yksi lintu, neljä loppuunkulutettua kotia! Kaiken lisäksi pettäneet edelliset omistajat kertovat ystävilleen:

"Voi ei. Aiotko ostaa papukaijan? Minäpä kerron, millaista se on."

Kolmekymmentä vuotta kestänyt "business as usual" -tyylillä toteutettu lemmikki-papukaijan kasvatusta on tuottanut suuret määrät

ei-toivottuja lintuja ja paljon "ex-linnunomistajia". Kuitenkin tällaista kasvatustapaa suositaan yhä nykyäänkin monissa paikoissa. Siksi sanon linnunkasvattajien ampuvan itseään jalkaan!

Tosiasiana ylimääräisen kuukauden tai parin viettäminen papukaijanpoikasten kanssa niiden valmistamiseksi elämään ihmisten kesellä on hyödyksi kaikille osapuolille. Papukaijat sopeutuvat helpommin keskimääräisen lemmikinomistajan oikkuihin ja epäluotettavuuteen ja omistaja saa tyydyttävästi opetetun, itsenäisen kumppanin, joka aiempaa suuremmalla todennäköisyydellä pidetään useita vuosia perheenjäsenenä. Kasvattajat puolestaan saavat suosituksia ja hyötyvät pitkällä tähtäimellä hyvin tehdystä työstä. Yksinkertaista, eikö totta?

Pula sopivista siitoslinnuista

Vuosikausia kestäneellä hautomakoneilla ja varhain aloitettua käsinruokintaa käyttävällä kasvatuksella on toinenkin salakavala seuraus. Kun villinä syntyneet siitosparit alkoivat yhä enenevässä määrin kuolla noin 20 vankeusvuoden kuluttua, kasvattajilla oli ongelma löytää entisten käsinruokittujen papukaijoiden joukosta vanhemmat uusille lemmikipapukaijasukupolville. Nämä käsinruokitut linnut olivat usein kiintyneet enemmän ihmisiin kuin toisiin lintuihin, niillä oli vain vähän, jos ollenkaan, muistoja lapsuudesta pesäpöntössä eikä ollenkaan kokemusta oikeanlaisesta koiraiden ja naaraiden välisestä kosimiskäyttäytymisestä. Jotkut linnut eivät edes osanneet yhdistää ihmisen antamia pään rapsutuksia ja vastakkaista sukupuolta olevan lajito-

Ne ovat kyllä söpöjä ja suloisia, mutta tekeekö kasvatuskulttuuri niille karhunpalveluksen?
Kuva: Dale R. Thompson

verin tekemää höyhenten sukimista.

Lopulta lajit alkoivat kuolla vankeudessa sukupuuttoon huonon hoidon ja vähäisen pitkäikäisyyden suunnittelun vuoksi. Missä ovat kaikki sadat aratit - guayanararit, kobolttiaratit, harmaaposkiaratit ja sokeriaratit? Mitä tapahtui tuhansille kruunuarateille, palmuarateille ja

savanniarateille, puhumattakaan chilenaarateista ja etelenaarateista? Minulle sanottiin 1990-luvulla, että "lintujen kasvatusta on myös suojelua!" Luultavasti asia voi parhaimmillaan ollakin näin, mutta kun muistelen taaksepäin, se tuskin oli sitä.

Usein ne linnut, jotka oppivat hyväksymään kumppanin, parittelemaan ja tuottamaan hedelmöityneitä munia, epäonnistuivat vastasyntyneiden poikastensa kasvatuksessa ja niiden ruokkimisessa oksentamalla. Erityisesti käsinruokituilla koiraslinnuilla oli vaikeuksia täyttää roolinsa vanhempana, kun taas naaraat kyllä hautoivat munia asianmukaisesti. Taatakseen myyntikelpoisten poikasten selviämisen kasvattajien oli pakko jälleen kerran ottaa poikaset pois vanhemmiltaan tai käyttää hautomakonetta.

Tasapainoisempien papukaijoiden kasvattaminen ja kasvatusolojen parantaminen tapahtuu yksi lintu kerrallaan.

Kuten tämäkin aratti, tuhannet muutkin lemmikkipapukaijat on kasvatettu orpoina.

Nämä amatsonipoikaset on kasvatettu vankeudessa, mutta jotkut kasvattajat valitsevat luonnosta vangittujen lintujen maahantuonnin. Maahantuonnin etuja ovat suurempi voittomarginaali ja ostoon ja myyntiin tarvittava lyhyempi aika ja pienempi vaiva... (Kuva: Dale Thompson)

...verrattuna papukaijoiden kasvattamiseen vankeudessa.
Kuva: John Stoodley

Joillekin lintulajeille tämä osoittautui hyvin tuhoisaksi. Varpaani ja sormeni riittävät hyvin, kun lasken toisen ja kolmannen sukupolven valkokakadut, jotka Yhdysvaltojen suurissa kasvattajaosavaltioissa kykenevät synnyttämään, ruokkimaan ja kasvattamaan oman jälkikasvunsa. Ja jokaisen onnistuneen sukupolven myötä tilanne näyttää vain pahenevan. Olen ottanut luokseni kuntoutumaan käsinruokittuja lintuja, jotka eivät edes tiedä kuinka tuottaa omalle lajilleen tyypillisiä ääniä.

Tarkoitukseni ei todellakaan ole osoitella ketään syyttävällä sormella. Taivas tietää virheet, jotka itse tein aloittelevana linnunomistajana ja nykyäänkin pelkästään omat virheet täyttäisivät nämä sivut. Tässä vaiheessa kaipaamme kuitenkin ratkaisuja, emme eettisiä tuomioita.

Laajemmin katsoen tarvitaan ajattelutavan muutos, joka johtaisi todelliseen parannukseen "lopputuotteessa" ja joka koskisi kaikkia niitä, jotka kasvattavat papukaijoja myyntiin. Vasta höyhenensä saaneille, lemmikiksi tarkoitetuille linnunpoikaisille tulisi antaa nuo ylimääräiset vakaan lapsuuden viikot kasvattajiensa luona, lisää koulutusta ihmisten parissa olemiseen sekä oman lajinsa ja muiden papukaijoiden seuraa, joka auttaisi niitä kasvamaan aktiivisiksi, älykkäiksi, nuoriksi lemmikeiksi – ei vain höyhenikkäiksi vauvoiksi, joilla ei ole oikeanlaista mielenlujuutta tai tunne-elämän kehitystä.

Persoonallisuudeltaan ja henkiseltä kehitykseltään paras jälkikasvu tulisi evästää ja kasvattaa hyvin lajiensa vankeudessa eläviksi kromosomikantajiksi. Joka ikistä vanhempaa ja villinä syntynttä, yhä elossa olevaa papukaijaa pitäisi arvostaa suunnattomasti niiden tietojen ja taitojen vuoksi, jotka se pystyy opettamaan vankeudessa syntyneille nuorille linnuille. Sillä ei ole väliä, voivatko nämä viisaat tuottaa jälkikasvua. Oikeastaan suosittelen, ettei tällaisia esi-isiä käytettäisikään joka vuosi siitoslintuina, jotta niiden terveys säilyisi ja niitä voitaisiin käyttää lajityypillisen käytöksen opettajina. Aviaarioita tulisi muokata siten, että niissä voisi harjoitella lentotaitoa, sosiaalista vuorovaikutusta ja luonnosta kerättyjen ravintoainesten, kuten kukannuppujen, siemenpalkojen, hedelmän siementen ja syötävien viherkasvien käyttöä ravintona.

On mahdollista kasvattaa uusi papukaijoiden sukupolvi, joka on vanhempiaan älykkäämpi, liikunnallisempi ja sopeutuvaisempi. Silloin kasvattajat voivat todella sanoa osallistuvansa vankeudessa tehtävään suojelutyöhön.

Kasvattamisen muuttaminen sellaiseksi kuin se voisi parhaimmillaan olla voi vaikuttaa aikaa vievästi, jopa mahdottomalta tehtävältä. Todellisuudessa se ei kuitenkaan ole niin vaikeaa. Parannus alkaa yhdestä linnusta!

Ylimääräiset viikot, jotka käytetään papukaijan poikasten valmistamiseen todellista maailmaa varten, maksavat itsensä takaisin sopeutuvaisempana lemmikkinä.

7.-9.8.2009

Kesäretki Ruotsiin

Teksti: Janina Järvinen
Kuvat: Janina Järvinen, Eveliina Pätsi

Vuosien tauon jälkeen Lemmikkilinnut Kaijuli ry päätti järjestää kesäretken Ruotsiin. Tällä kertaa päämääränä oli noin 150 kilometrin päässä Tukholmasta sijaitseva Kolmårdenin eläintarha ja erityisesti Tropicarium.

Mukaan oli ilmoittautunut 16 hengen porukka, joka saapui ripotellen Turun terminaaliin perjantai-iltana. Ilma oli mitä mahtavin, joten odotukset viikonlopun säälle olivat suuret. Kun porukka oli kasassa, uusiin ihmisiin pikaisesti tutustuttu ja viimeisimmät juorut juoruttu, aloimme siirtyä laivaan. Laivassa osa ihmisistä siirtyi nauttimaan buffetin antimista, toiset menivät A la Carte -ravintolaan syömään ja toiset pärjäisivät omilla eväillä. Illallisten jälkeen toiset painuivat viisaina nukkumaan ja toiset jatkoivat vielä iltaa hetken aikaa, toiset vähän pidempään.

Seuraavana aamuna suurimmalle osalle oli varattu aamiainen buffetissa. Aamiainen oli todella maukas, etenkin kun sen söi vasta bussissa. Hieman unisemmatkin löysivät hienosti terminaaliin, johon jätimme tavaramme säilytykseen. Bussikin löytyi heti terminaalin edestä, ja bussikuskiksi satuimme saamaan todella hauskan, iloisen ja meidän onneksemme erittäin joustavan ja rennon kuskin. Matka kohti Norrköpingiä alkoi. Pysähdyimme hetkeksi Tukholman keskustaan ottamaan muitakin halukkaita kyytiin, ja siinä oli sopivasti aikaa hakea lisää syötävää ja juotavaa, ja halukkaat saivat myös käydä vessassa. Tämän jälkeen matka jatkui, ja saimme nauttia kauniista maisemista tai vaihtoehtoisesti leppoisista unikuvista.

Safariajelu

Kun saavuimme Kolmårdeniin, ensimmäisenä meitä odotti safariajelu. Saimme "iloksemme" kuulla, että ajelun ajaksi meille tulee opas, Safari Sam. Safari Sam oli linja-automme cd-asemaan laitettava humoristinen cd, jossa kerrottiin hoonolla soomella säännöt, "faktoja" eläimistä ja lisäksi paljon Samin omia mielipiteitä. Safarin aikana näimme jos jonkinmoista eläintä. Eläimet eivät näyttäneet stressaavan autoista, tilat olivat suhteellisen hyvät ja hoitaja oli jokaisella "osastolla" ainakin yksi valvomassa tilannetta. Hieman olisi bussikuskimme saanut

tietyissä kohdissa pysähtyä, jotta olisimme saaneet otettua paremmin kuvia, mutta yleisesti ottaen safariajelu oli todella hieno.

Tropicarium

Safarin jälkeen suuntasimme kohti Tropicariumia. Tropicariumissa saimme sisäänpääsystä pienen alennuksen, ja mukaamme tuli opas nimeltä Carro; todella mukava ja puhelias tyttönen, jolla oli tietoa ja taitoa sekä roimasti innostusta. Carro kertoi meille Tropicariumin aiemmista ja nykyisistä papukaijoista sekä niiden hoidosta ja yleisesti Ruotsin papukaijutilanteesta.

Tropicariumin lintualue, suuri lintuhuone, jonka läpi ihmiset pääsevät kävelemään, on aivan taivaallinen. Siellä on mahdollisimman luonnolliset oltavat, 3 vesiputousta, pieniä puroja, puita ja pensaita. Pimeää pyritään pitämään 12 tuntia joka yö, jotta linnut saavat hyvät yöunet. Lintuhuone pestään päivittäin tai useammin lintujen sotkuista riippuen. Linnut myös kylpevät lähes päivittäin.

Lintujen ruokavalioon kuuluu pääasiassa pellettiä ja tuoreruokaa, jota linnut saavat päivän mittaan ainakin kahdesti. Ruokavaliota muokataan vuosittain mukaan kuten päivän pituuttakin. Ruokavalioon kuuluu myös siemeniä ja pähkinöitä. Ruokakipot on laitettu ympäri huonetta, ja ruokaa piilotetaan sinne tänne, jotta linnut joutuisivat tekemään hieman työtä ruokansa eteen.

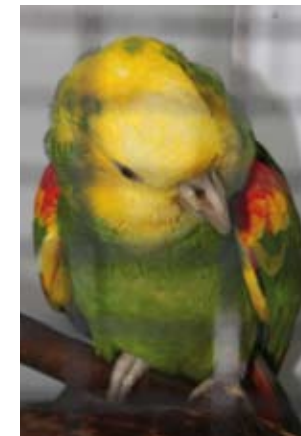
Linnuille annetaan tarpeen tullen mahdollisuus pesiä ja hoitaa poikaset täysin itsenäisesti. Käsin-kasvatusta ei Tropicariumissa hyväksytä. Linnut otetaan tarvittaessa lintuhuoneesta erilliseen paikkaan pesimään, jotta ne saavat olla rauhasa eivätkä häiriinny ihmisistä. Pesämateriaaliksi linnuille annetaan iso puunlohkare, johon ne saavat itse kaivertaa kolonsa ja hoitaa näin ollen pesinnän alusta loppuun saakka itse.

Kolmårdenin kamelit (*Camelus dromedarius*) lepäilivät kuumana kesäpäivänä.

Emu (*Dromaius novaehollandiae*) tuli kurkkimaan kuvaajia.

Tropicariumin toinen keltapäamatsoni (*Amazona ochrocephala oratrix*).

Sinikelta-ara (*Ara ararauna*) lounaalla Tropicariumissa.

Safariajelulla pääsimme todella lähelle kirahveja (*Giraffa camelopardalis*).

Tropicariumin lintuhuone. Lintuhuoneen sisällä menee pieni polku jota pitkin vieraat pääsevät kulkemaan ja katsomaan lintuja.

Tropicariumin lintuja koulutetaan ja kesytetään pelkästään lintujen kunnan seuraamiseen tarvittava määrä. Ne opetetaan esimerkiksi käymään vaa'alla. Tropicariumissa on yötä päivää päivystävä eläinlääkäri hätätilanteiden varalta, ja jokaisen Tropicariumin työntekijän, myös harjoittelijoiden ja kesätyöntekijöiden, täytyy olla koulutettuja eläinhoitajia tai alan opiskelijoita.

Tällä hetkellä Tropicariumissa on vain neljä papukaijaa, kaksi sinikelta-araa ja kaksi keltapäätämatsonia. Molemmat näistä ovat pariskuntia. Carro kertoi, että toinen aroista oli aikaisemmin, ollessaan vielä yksin, ystäväystynyt Carron kanssa ja luonut vahvan siteen, joka on säilynyt tähän päivään saakka, vaikka ara saikin lajikumppanin jo viime vuoden lopulla. Carrolla on toiveissa, että jonain kauniina päivänä arapariskunta saisi poikasia, jotka sitten jatkaisivat matkaa johonkin toiseen hyvään eläintarhaan, jossa olisi samat arvot kuin Tropicariumissa.

Carro kertoi meille myös hauskan tarinan siitä, kuinka hän oli eräänä päivänä työskennellyt normaaliin tapaansa aran luona, laittanut ruuat, pessyt häkin ja rapsutellut lintua hieman. Kun Carro oli lopettanut työskentelyn siltä päivältä, hänelle oli tullut ilmoitus radiopuhelimeen, että Tropicariumin käytävällä tepastelee ara. Carron mieleen oli heti juolahtanut kauhukuva siitä, että ara lentäisi lintuhuonetta vastapäätä olevalle alligaattoreiden alueelle ja joutuisi paistiksi! Carron kiirehtiessä lintuhuonetta kohti hän näki ilokseen lattialla reippaan aran tepastelemassa suoraan häntä kohti. Kun ara huomasi Carron, sille tuli kiire Carron luokse. Oli siinä varmasti ollut aralle seikkailua kerrakseen, kun se oli päättänyt lähteä oven raosta hoitajaansa etsimään. Onneksi tarinalla oli onnellinen loppu, ja ara pääsi turvallisesti takaisin huoneeseensa.

Amatsonit eivät olleet lintuhuoneessa vierailumme aikana, sillä ne olivat tapelleet ja olivat sen takia hoito- ja karanteenitiloissa. Hoitohäkit olivat suuria, 2 x 2 x 1 metriä, ja ne oli tehty sisustukseltaan turvalliseksi ja luonnonmukaisiksi. Carron unelma olisi laajentaa Tropicariumia siten, että siellä olisi tilaa myös pienimuotoiseen sijoituslintutoimintaan. Lisäksi hän haluaisi linnuille hienot ulkoavi-

ariot. Laajennuksesta oli jo keskusteltukin, mutta toistaiseksi viereisten tilojen maanomistajat eivät ole siihen suostuneet.

Kaiken kaikkiaan Tropicarium oli erittäin positiivinen yllätys. Linnut olivat onnellisen oloisia, tilat mitä mahtavimpia ja innostus mitä uskomattomin! Tropicariumissa oli myös paljon muita eläimiä, joiden elinolot olivat todella hyvät ja mahdollisimman luontaiset. Oli liskoja, käärmeitä, kaloja, alligaattoreita, apinoita, haita ja vaikka mitä. Kaikista lajeista oli esillä runsaasti tietoa. Eri eläinlajeilla oli myös omat henkilökohtaiset hoitajansa.

Eläinpuisto

Tropicariumin jälkeen suuntana oli itse Kolmårdenin eläinpuisto, jossa retkeläiset saivat kierrellä loppupäivän ajan itseksensä ja tutkailla Kolmårdenin antia. Eläintarha on pinta-alaltaan todella suuri, Kolmården ei siis turhaan itseään mainosta Pohjoismaiden suurimmaksi ja hienoimmaksi eläintarhaksi. Eläinten tiloihin on satsattu paljon!

Kuumasta päivästä huolimatta eläimet viihtyivät näkyvillä, vaikka tarjolla olisi ollut mukavia varjopaikkoja. Suurimmalla osalla eläimistä oli myös uintimahdollisuus sekä jos jonkinmoista hääkkyrää oli rakennettu temppuilua ja hauskanpitoa varten. Oli kerrankin ilo käydä eläintarhassa, jossa näki selvästi, että eläimet viihtyivät, vaikka ihmiset kurkkivat niitä kuinka läheltä. Ryhmän keskuudessa keskustelua herättivät etenkin delfiinit, tiikerit ja apinat.

Tiger world oli suuri, itämaiseen tyyliin toteutettu siperiantiekereiden maailma. Alueella oli suuren suuret tilat itse tiikereille ja lisäksi pienempiä tiloja, joissa kerrottiin tiikereistä, niiden historiasta, ja näytillä oli jopa tiikerin luuranko.

Apinoiden valtakunta oli jaoteltu neljään osaan: Ulkona oli kolme suurempaa aluetta isommille apinoille, kuten gorilloille ja simpansseille. Näiden vieressä oli suuri talo, jossa oli alueita pienemmille apinoille. Apinoiden valtakunnassa tuli vietettyä aikaa ihmetellen suuresti niiden älykkyyttä ja kauden hoitajat olivat mm. heitelleet omenanpaloja

apinoiden aluetta ympäröivään veteen antaakseen apinoille ratkaistavaksi, miten herkut saisi sieltä itselleen. Oli hauska

huomata, että kun yksi ymmärsi idean, muut tekivät perässä saman tien. Pienet vauvasimpanssit ja -gorillat veivät sydämemme täysin!

Delfiinit olivat saaneet pienokaisia oikein kaksin kappalein. Oli hauska seurata delfiinishowta, jossa pikkuruiset tulivat perässä ja touhuilivat omiaan. Delfiinishow oli todella hieno, vaikka se olikin enemmän show kun delfiinin taitojen näytös. Delfiinin kouluttaja kertoi Kolmårdenin tekevän yhteistyötä Tampereen delfinaarion kanssa. Shown lisäksi delfiinejä pääsi katsomaan viereiseen Laguna-nimiseen paikkaan, jossa sai seurata niiden hauskoja touhuja ja poikasten tutkimusmatkoja ja leikkejä.

Kolmården on hienosti toteutettu paikka, jossa eläimet vaikuttavat onnellisilta ja energisiltä. Eläinten elinalueet on tehty mahdollisimman luontaisiksi, ja niistä löytyy tekemistä eläimille ja tilaa riehua ja leikkiä. Kaiken kaikkiaan voisin suositella lämpimästi kaikille eläimistä kiinnostuneille! Kannattaa kuitenkin varata runsaasti aikaa, sillä nähtävää on todella paljon.

Paluumatka

Kaikki olivat hieman poikki matkan jälkeen, ja uni maistui monelle jo bussissa. Toisille maistuvat kauniit maisemat ja muut eväät. Olin ostanut bussikuskillemme pienen pehmoleluaran kiitokseksi joustavuudesta ja turvallisesta matkasta. Kuski oli todella otettu ja yllättyi, kun olimme jo lähdössä takaisin Suomeen, sillä seuraavana päivänä olisi Tukholmassa ollut suuri papukajatapahtuma. Sen kuultuamme harmitti kovasti, mutta päädyimme sitten siihen tulokseen, että seuraava Ruotsinmatka tulisi olemaan kaksipäiväinen, jotta pääsisimme kyseiseen tapahtumaan. Laivamatka takaisin meni muutta mutkitta, ja osalla illanvietto jatkui pitkälle aamuun.

Matka oli kaiken kaikkiaan hieno kokemus, ja uusia tuttavuuksia tavattiin. Jälleen monet foorumilta tutut nikit saivat nimet ja kasvot. Oli ihanaa, kiitos teille kaikille!

Englantiin toukokuussa 2010?

Yhdistys järjestää toukokuussa 2010 pidennetty viikonloppumatkan Englantiin. Matkan pääkohteena on World Parrot Trustin kotipaikkana toimiva Paradise Park (www.paradise-park.org.uk). Lisätietoa myöhemmin yhdistyksen nettisivuilla www.kajijuli.fi.

Gorillaäiti (*Gorilla gorilla*) esitteli pienokaistaan.

Siperiantiekereitä (*Panthera tigris altaica*) kurkottelemassa veteen pudonnutta palloa.

Simpanssit (*Pan troglodytes*) ottivat pienet päivänokokset kuumana kesäpäivänä.

Illanviettoa. Vasemmalta Anina, Leo ja Jenni (*Homo sapiens*).

Viereisen sivun kuvat vasemmalta oikealle:

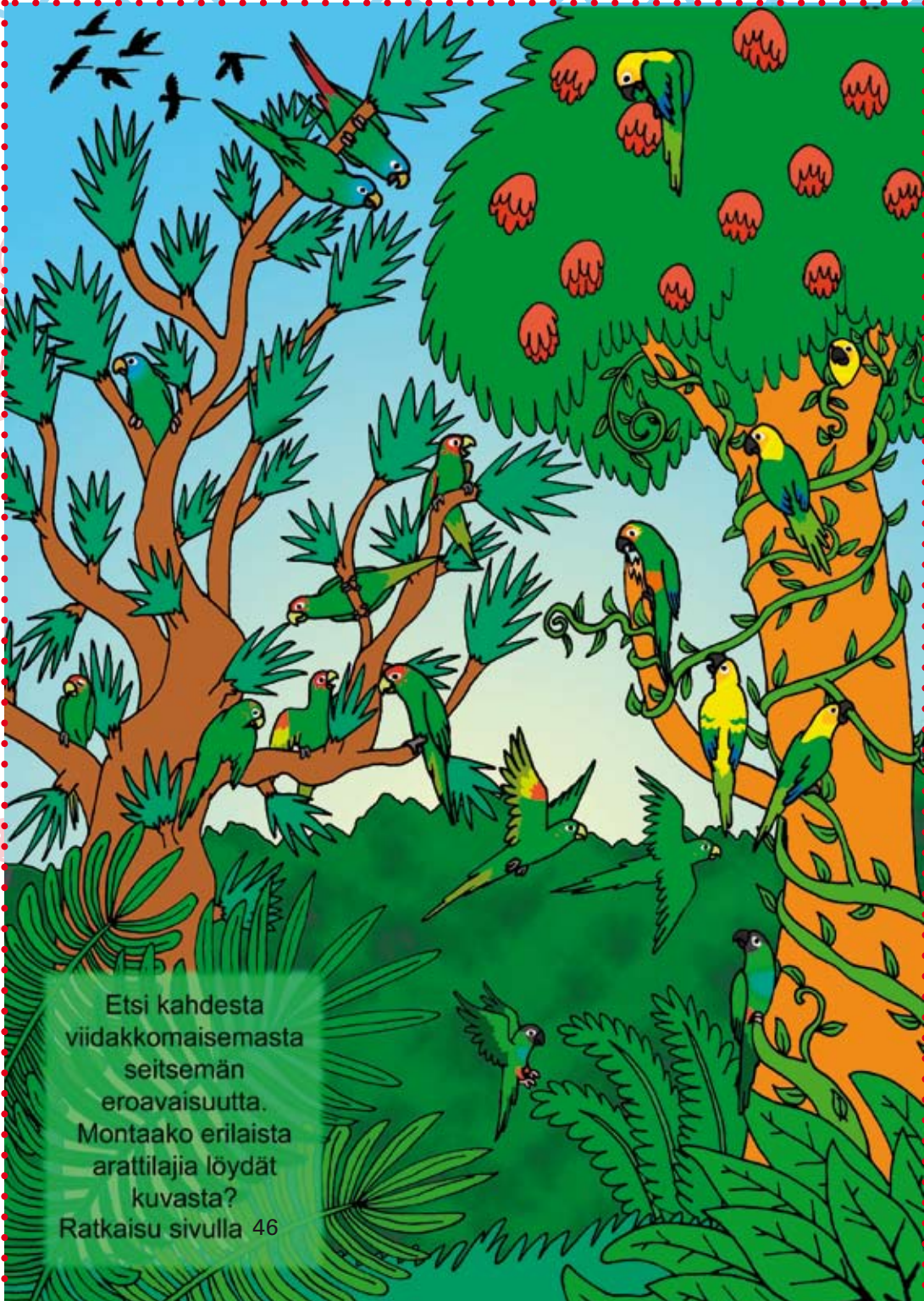
Delfiini (*Tursiops truncatus*) tuli tervehtimään.
Delfiininäytöksen temppuilua.
Kouluttaja treenaamassa delfiinejä.

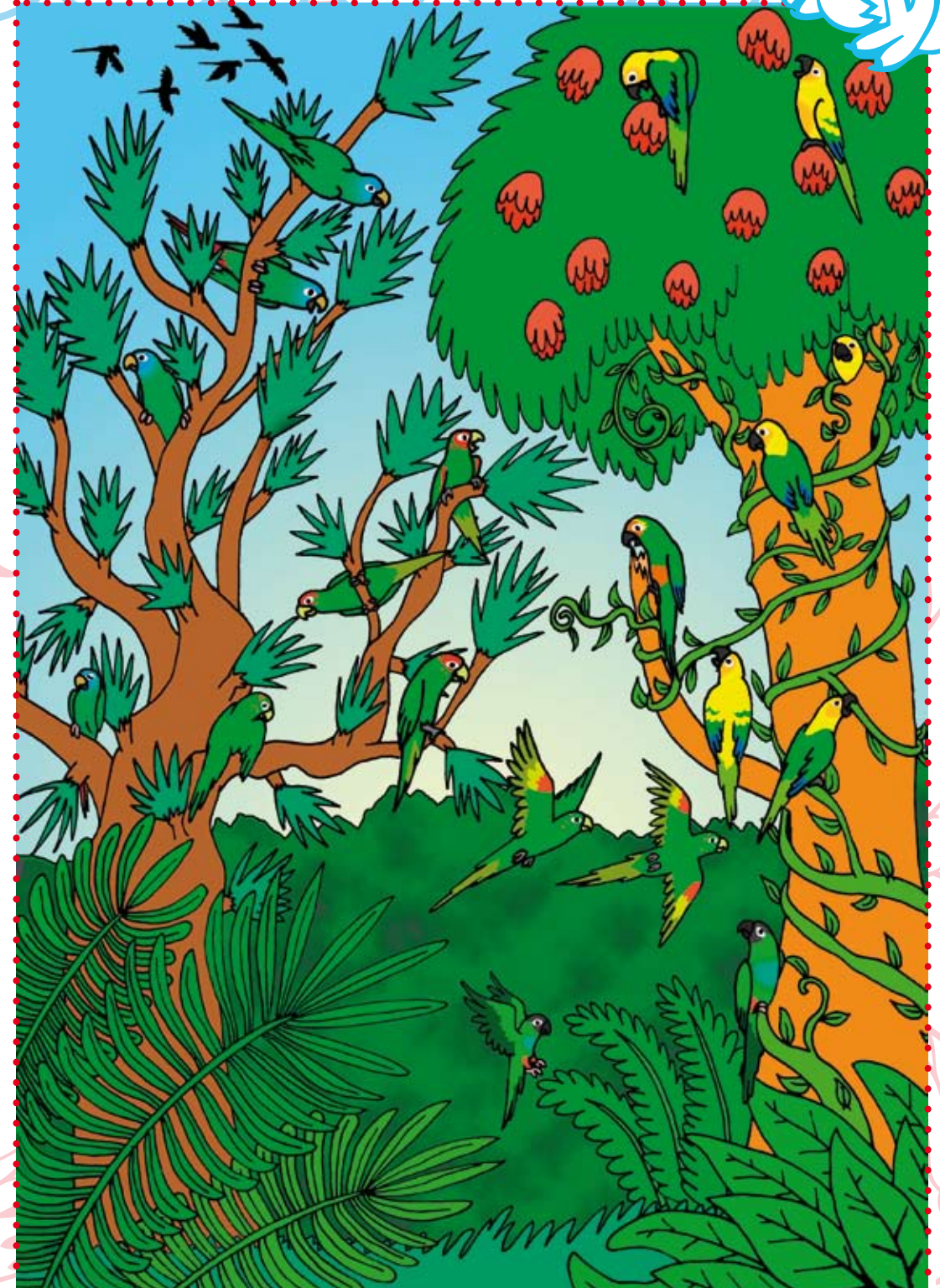
Nuorisosivut

Tehtävät: Laura Kurkela

Etsi kahdesta viidakkomaisemasta seitsemän eroavaisuutta. Montako erilaista arattilajia löydät kuvasta? Ratkaisu sivulla 46

Oikealla olevaan kirjainten sekamelskaan on kätetty kahdeksan lintulajin nimet.

Etsi ne, ja nimeä lajeja esittävät humoristiset kuvat alapuolella.

A	K	F	H	U	I	P	P	K	E	J	T	U	K	O	J	O	M	Y
M	I	T	E	R	T	Y	U	O	L	O	L	O	K	S	A	L	E	L
A	K	R	U	U	N	U	A	R	A	T	T	I	C	A	M	O	K	I
J	A	T	Ä	L	A	M	I	L	T	U	I	E	K	E	B	K	S	N
I	U	A	D	K	P	I	K	K	U	P	K	N	I	S	E	A	I	Y
A	L	I	S	U	P	E	E	L	S	K	A	D	U	T	I	K	K	M
K	U	L	H	E	L	M	I	A	R	A	T	T	I	N	E	T	O	F
A	R	T	H	U	K	A	N	A	T	K	N	O	Y	A	W	U	N	I
S	I	N	I	S	I	L	M	Ä	K	A	K	A	D	U	R	S	A	M
N	L	I	N	U	A	A	T	B	O	T	A	E	R	K	I	A	M	O
I	U	T	D	L	O	T	Ä	O	R	S	N	K	U	O	I	R	A	N
R	R	T	L	U	Y	I	T	T	A	U	E	M	J	K	K	A	T	K
A	I	I	A	U	R	I	N	K	O	A	R	A	T	T	I	T	S	Q
N	P	O	L	Ä	K	U	K	Y	A	M	M	R	O	U	N	T	O	U
T	I	M	A	N	T	T	I	K	Y	Y	H	K	Y	K	I	N	A	
I	P	A	J	I	A	K	N	I	K	I	B	M	A	S	O	M	I	K

1. _____

4. _____

6. _____

2. _____

5. _____

7. _____

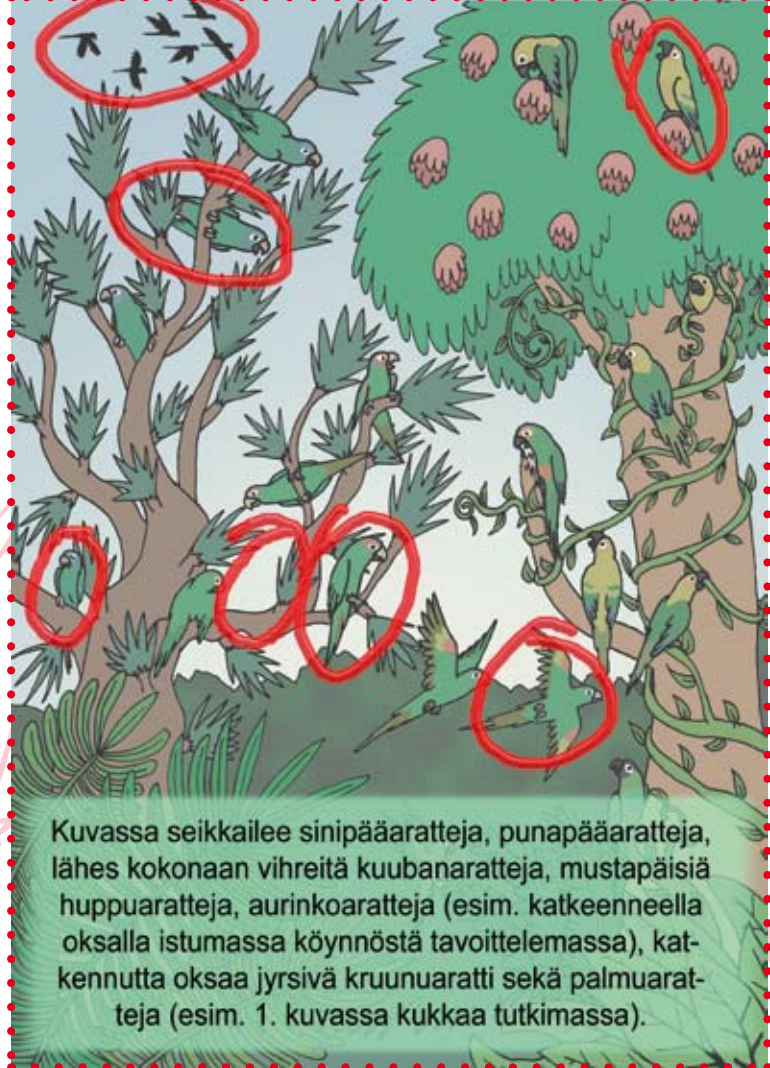
3. _____

8. _____

LINNUNKAKKAA

Kuvassa seikkailee sinipääaratteja, punapääaratteja, lähes kokonaan vihreitä kuubanaratteja, mustapäisiä huppuaratteja, aurinkoaratteja (esim. katkeenneella oksalla istumassa köynnöstä tavoittelemassa), katkennutta oksaa jyrsivä kruunuaratti sekä palmuaratteja (esim. 1. kuvassa kukkaa tutkimassa).

A K F H U I P P K E J T U K O J O M Y
M I T E R T Y U O L O L O K S A L E L
A K R U U N U A R A T T I C A M O K I
J A T Ä L A M I L T U I E K E B K S N
I U A D K P I K K U P K N I S E A I Y
A L I S U P E E L S K A D U T I K K M
K U L H E L M I A R A T T I N E T O F
A R T H U K A N A T K N O Y A W U N I
S I N I S I L M Ä K A K A D U R S A M
N L I N U A A T B O T A E R K I A M O
I U T D L O T A O R S N K U O I R A N
R R T L U Y I T T A U E M J K K A T K
A I I A U R I N K O A R A T T I T S Q
N P O L Ä K U K Y A M M R O U N T O U
T I M A N T T I K Y Y H K Y K K I N A
I P A J I A K N I K I B M A S O M I K

1. timanttikyyhky, 2. meksikonamatsoni,
3. helmiaratti, 4. kruunuaratti, 5. kauluriluri,
6. sinisilmäkakadu, 7. kaktusaratti, 8. aurinkoaratti

Petsis

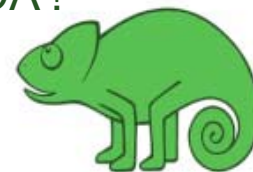
www.petsis.fi

Meiltä löytyy:

- Laaja valikoima lintujen leluja edullisesti
- Paljon erilaisia luomuruokia
- Siemensekoituksia kaikille linnuille
- Koulutusherkkuja ja siementankoja
- Lintujen suuret häkit tilauksesta nopeasti ja edullisesti
- Vitamiinit ja lisäravinteet

TERVETULOA!

Martinkatu 16-18
Turku
Ma-pe 10-18, la 10-15
www.tikijapapu.net

Vitamiinit ja pelletit linnuille

